

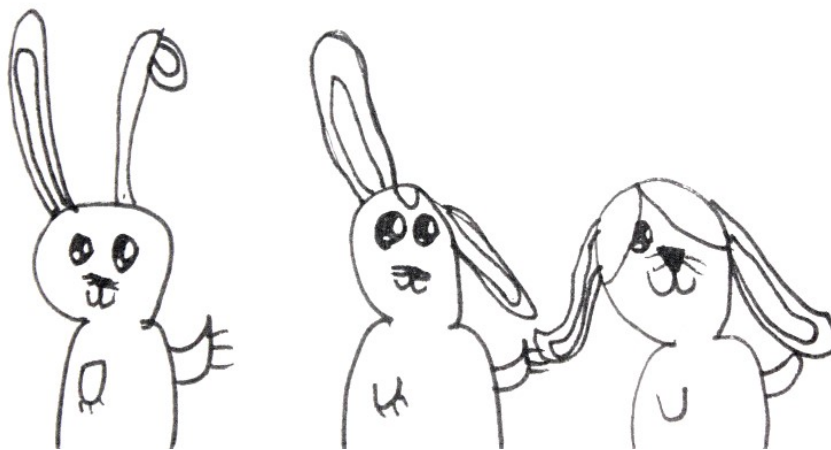

Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma Salon kaupunki 2021–2025

Sosiaali- ja terveyslautakunta 10.11.2021 § 64
Opetuslautakunta 16.11.2021 § 45
Vapaa-ajan lautakunta 18.11.2021 § 37
Kaupunginhallitus 29.11.2021 § 190
Kaupunginvaltuusto 13.12.2021 § 62

Sisällysluettelo

1.	JOHDANTO	3
1.1	Suunnitelman laadinta	3
1.2	Suunnitelman sisältö	4
1.3	Suunnitelman taustaksi	4
2.	LASTEN, NUORTEN JA PERHEIDEN PALVELUJA OHJAAVAT ARVOT JA STRATEGIAT	5
3.	LASTEN JA NUORTEN HYVINVOINTI JA KASVUOLOT SALOSSA	6
4.	HYVINVOINNIN EDISTÄMINEN JA KASVUYMPÄRISTÖN KEHITTÄMINEN	7
4.1	Hyvinvoinnin edistäminen ja terveellisten elämäntapojen tukeminen	7
4.2	Osallisuus, vaikuttaminen sekä yhteisöllisyyden lisääminen	8
4.3	Turvallinen ja viihtyisä elinympäristö	9
5.	KASVATUKSEN JA KASVUN TUKEMINEN	10
5.1	Vanhemmuuden tukeminen	10
5.2	Neuvola ja kouluterveydenhuolto	11
5.3	Varhaiskasvatus	14
5.4	Ennaltaehkäisevä perhetyö	15
5.5	Ehkäisevä päihdetyö	17
5.6	Oppilas- ja opiskelijahuolto sekä oppimisen tuki perusopetuksessa	17
5.7	Nuorisopalvelut	19
5.8	Vapaa-aikapalvelut	20
5.9	Sosiaalipalveluiden perheiden palvelut	24
6.	MONIAMMATILLINEN YHTEISTYÖ	27
7.	SUUNNITELMASSA ASETETUT YHTEISET TAVOITTEET JA NIIDEN SEURANTA	29

1. JOHDANTO

Suuri osa lapsia koskevista päätöksistä tehdään kunnissa. Kunnassa tehtävät päätökset vaikuttavat merkittävästi siihen, miten kunnassa asuvien lasten oikeudet ja hyvinvointi toteutuvat.

Salon kaupungille on laadittu aiempi Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma vuonna 2017. Sen voimassaolo ajoittui valtuustokaudelle 2017–2020. Tämä suunnitelma noudattelee osittain aiemman suunnitelman rakennetta. Myös valtakunnalliset kehittämistavoitteet, kaupungin omat strategiset tavoitteet ja muut lapsiin ja nuoriin liittyvät suunnitelmat huomioidaan tavoitteiden asettelussa.

Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelman avulla ohjataan, johdetaan ja kehitetään lasten, nuorten ja perheiden hyvinvointityötä kunnassa. Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma laaditaan lasten ja nuorten hyvinvoinnin edistämiseksi sekä lastensuojelun järjestämiseksi ja kehittämiseksi. Nuorisolain määritelmän mukaisesti nuori on alle 29-vuotias. Tämä suunnitelma kohdistuu pääsääntöisesti alle 18-vuotiaisiin, jälkihuollon piiriin kuuluvat nuoret huomioiden.

1.1 Suunnitelman laadinta

Suunnitelmassa ja sen valmistelussa on tarkasteltu lasten ja nuorten palveluja kokonaisuutena. Eri toimialat ovat laatineet suunnitelman yhteistyönä. Suunnitelman valmistelun tueksi koottiin työryhmä, johon kutsuttiin edustajia kaupungin sosiaali- ja terveyspalveluista sekä sivistyspalveluista. Sosiaalityön palveluiden edustajat olivat sosiaalipalveluiden johtaja Eeva Purhonen, vs. sosiaalipalveluiden johtaja Katri Viippo ja vs. perhesosiaalityön päällikkö Birgitta Halmetkangas, terveyspalveluiden edustajana terveyden edistämisen koordinaattori Marita Päivärinne, perusopetus- ja nuorisopalveluista nuorisopalvelupäällikkö Johanna Paananen, perusopetusjohtaja Inkeri Lahti ja vs. perusopetusjohtaja Jaana Talvitie, varhaiskasvatuspalveluista varhaiskasvatusjohtaja Anna Karlsson sekä vapaa-aikapalveluista kuvataiteen suunnittelijaopettaja Jaana Saario, liikunnanohjaaja Essi Kuivalainen ja kulttuurituottaja Sini Lundgrén.

Lisäksi pyydettiin suunnitteluinsinööri Mikko Söderholmilta tietoja yhdyskuntasuunnittelusta sekä puistoihin ja lähiliikuntapaikkoihin liittyvistä asioista. Suunnitelmaa on käsitelty ja kommentoitu kaupungin yhteisessä LAPE-ryhmässä maaliskuussa 2021, jossa mukana ovat myös nuorisonvaltuuston, järjestöjen ja seurakunnan edustajat.

Kaupunginvaltuusto hyväksyy suunnitelman sekä seuraa ja arvioi sen toteutumista valtuustokauden aikana. Suunnitelma linkittyy vahvasti UNICEF:in Lapsiystävällinen kunta- malliin. Valtuuston tulee ottaa suunnitelman toteuttaminen huomioon myös kunkin vuoden talous- ja toimintasuunnitelmassa. Suunnitelman sisältö on laaja-alainen ja koskee lasten ja nuorten kasvuoloja, niiden epäkohtien ehkäisemistä, vanhemmuuden tukea sekä lasten ja nuorten palveluja. Lakisääteisen suunnitelman keskeiset painopisteet ja tavoitteet tulee sisällyttää kuntastrategiaan. Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma linkittyy laajempaan Salon kaupungin hyvinvointisuunnitelmaan.

1.2 Suunnitelman sisältö

Suunnitelman tulee sisältää lastensuojelulain (13.4.2007/417) 12§:n mukaisesti sisältää suunnittelukaudelta tiedot: 1) lasten ja nuorten kasvuoloista sekä hyvinvoinnin tilasta; 2) lasten ja nuorten hyvinvointia edistävästä sekä ongelmia ehkäisevistä toimista ja palveluista; 3) lastensuojelun tarpeesta kunnassa; 4) lastensuojeluun varattavista voimavaroista; 5) lastensuojelulain mukaisten tehtävien hoitamiseksi käytettävissä olevasta lastensuojelun palvelujärjestelmästä; 6) yhteistyön järjestämisestä eri viranomaisien sekä lapsille ja nuorille palveluja tuottavien yhteisöjen ja laitosten välillä; sekä 7) suunnitelman toteuttamisesta ja seurannasta.

Oppilas- ja opiskelijahuoltolain (30.12.2013/1287) 12§:n mukaan lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelmaan on kirjattava myös

1. opiskeluhuollon tavoitteet ja paikallisen toteuttamistavan keskeiset periaatteet;
2. arvio opiskeluhuollon kokonaistarpeesta, käytettävissä olevista opiskeluhuoltopalveluista ja avustajapalveluista sekä tuki- ja erityisopetuksesta; 3. toimet, joilla vahvistetaan yhteisöllistä opiskeluhuoltoa ja opiskelijoiden varhaista tukea;
4. tiedot suunnitelman toteuttamisesta, seurannasta sekä opiskeluhuollon laadunarvioinnista.

Tässä suunnitelmassa esitettävän tarkastelun kautta pyritään luomaan kokonaiskuva Salon kaupungin toteuttamista lasten, nuorten ja perheiden palveluista, niiden sisällöstä, resursseista ja riittävydestä suhteessa tarpeisiin. Viimeisessä luvussa esitetään kaikkia sitovat tavoitteet ja toimenpiteet vuosille 2021-2025.

1.3 Suunnitelman taustaksi

Lasten ja nuorten palveluille on asetettu viime vuosina useita valtakunnallisia kehittämistavoitteita. Lapsi- ja perhepalveluiden muutosohjelman (LAPE-hanke) toimeenpanoa jatketaan edelleen hallitusohjelman mukaisesti vuosina 2020-2022. Muutosohjelman tavoitteena on lasten, nuorten ja perheiden tuen, hyvinvoinnin ja oppimisen edellytysten vahvistaminen, asiakaskokemuksen parantuminen lapsiperhepalveluissa, raskaiden palvelujen tarpeen väheneminen, työn vaikuttavuuden lisääntyminen, ammattilaisten työssä jaksamisen parantuminen sekä eriarvoistumiskehityksen pysäyttäminen.

Muutosohjelmassa kehitetään kolmea eri kokonaisuutta

1. Perhekeskukset ja lasten, nuorten ja perheiden varhainen tuki arjessa
2. Lasten ja nuorten matalan kynnyksen mielenterveys- ja päihdepalvelut
3. Lastensuojelun monialaisuus

Kahta ensimmäistä kokonaisuutta kehitetään osana Tulevaisuuden sosiaali- ja terveyskeskus -ohjelmaa. Terveysten ja hyvinvoinnin laitos (THL) tukee ja koordinoi alueilla tehtävää kehittämistyötä.

Tavoitteisiin pyritään mm. kehittämällä matalan kynnyksen palveluja (perhekeskukset, kasvatusta- ja perheneuvonta, eropalvelut, kotipalvelu sekä perhesosiaalityö); vahvistamalla kasvun, oppimisen ja koulunkäynnin tukea varhaiskasvatuksessa ja koulussa; lisäämällä mielenterveys- ja päihdepalveluja koulujen ja oppilaitosten yhteyteen; vahvistamalla sote- ja sivistysalan yhteistyötä; sekä panostamalla lastensuojelun asiakkaan koulutukseen ja yksilöllisiin tuen tarpeisiin.

2. LASTEN, NUORTEN JA PERHEIDEN PALVELUJA OHJAAVAT ARVOT JA STRATEGIAT

YK:n lasten oikeuksien sopimus takaa lapsille erityiset oikeudet, joita millään muulla ihmisryhmällä ei ole. Lasten oikeuksien sopimus on maailman laajimmin ratifioitu ihmisoikeussopimus, joka sisältää neljä keskeistä perusperiaatetta; syrjimättömyys, lapsen edun huomioiminen, oikeus elämään ja kehittymiseen sekä lapsen näkemyksen kunnioittaminen. Lasten oikeuksien sopimuksen pohjalta UNICEF on luonut lapsiystävällinen kunta -mallin, jonka avulla kunnassa voidaan varmistaa, että lapsen oikeudet toteutuvat mahdollisimman hyvin arjessa. Salon lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelmassa huomioidaan lasten oikeuksien sopimuksen velvoittava sisältö. Tausta-ajatuksena on, että lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma osaltaan myös tukee Salo kaupungin hakeutumista UNICEF:in Lapsiystävällinen kunta -malliin.

Yllä kuvatun lisäksi lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelmassa huomioidaan 2021 hyväksytty Suomen ensimmäinen valtakunnallinen lapsistrategia. Lapsistrategia perustuu tietoon ja tutkimukseen sekä edistää lapsenoikeuksien sopimuksen toimeenpanoa. Strategian keskeisenä tavoitteena on luoda kestävä, johdonmukainen ja pitkäjänteinen pohja kansalliselle lapsi- ja perhepolitiikalle. Strategialla kehitetään lapsia ja perheitä koskevaa päätöksentekoa, yhteistyötä ja toimintatapoja niin, että siinä huomioidaan kaikilla hallinnon aloilla ja tasoilla kattavasti ja systemaattisesti perus- ja ihmisoikeusvelvoitteet. Strategia perustuu kolmeen pääajatukseseen:

1. Strategialla luodaan aidosti lapsi- ja perhemyönteinen, lapsen oikeuksia kunnioittava Suomi.
2. Lapsen oikeudet ja asema vakiinnutetaan niin, että lapset huomioidaan johdonmukaisesti kaikessa poliittisessa ja tosiasiallisessa toiminnassa muiden yhteiskunnan jäsenten rinnalla ja että lapset saavat tietoa heille kuuluvista oikeuksista.
3. Haavoittuvassa asemassa olevien lasten asema turvataan ja heidän tarpeensa tunnistetaan paremmin.

Lapsistrategian valtakunnallinen koronatyöryhmä julkaisi vuoden 2021 alussa arvion ja esityksen lapsen oikeuksien toteuttamiseksi koronapandemian jälkihoidossa. Yhtenä suosituksena on, että varmistetaan että kaikilla lasten ja nuorten kanssa työskentelevillä ja heitä koskevia päätöksiä valmistelevilla ja tekeville on riittävä lasten ja nuorten oikeuksia koskeva osaaminen.

Lisäksi lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelman laadinnassa on huomioitu Salon kaupungin strategia, jonka mukaisesti Salon kaupungin perustehtävänä on kehittää alueemme elinvoimaa, edistää asukkaittemme hyvinvointia ja vahvistaa kuntalaistemme osallistumista ja yhteisöllisyyttä. Salon strategiaa ja palveluiden järjestämistä ohjaavia arvoja ovat asiakaslähtöisyys, rohkeus, vastuullisuus ja oikeudenmukaisuus. UNICEF:in lapsiystävällinen kunta- mallin yksi teemoista on lapsen oikeudet kunnan rakenteissa.

Kaupungin lähivuosien tavoitteina kuntalaisten ja palveluiden osalta ovat: Hyvinvoiva kuntalainen ja vetovoimainen kasvukaupunki. Tavoitteena on mm. kehittää palvelujen rajapintoja, jotta palvelut eivät katkea. Lisäksi palvelut suunnitellaan ja niitä kehitetään asiakaslähtöisesti. Kaupunkistrategiaan kirjattu keskeinen periaate on toiminnan jatkuva kehittäminen. Tällä tarkoitetaan sekä arjessa tehtävää päivittäistä kehittämistyötä että erilaisten hankkeiden, ohjelmien ja verkostojen kautta toteutettavia laajempia kehittämiskokonaisuuksia.

Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelman laadinnassa on myös hyödynnetty kaupungin muita suunnitelmia ja eri toimialojen ja osastojen tuloskortteja, joilla ohjataan strategian toteutumista. Suunnitelman tausta-aineistona on käytetty Salon hyvinvointikertomusta 2020. Lisäksi tietoa on kerätty muista lähteistä, kuten Sotkanetistä. Huomiodut strategiat ja suunnitelmat on listattu lopussa olevaan lähdeluetteloon.

3. LASTEN JA NUORTEN HYVINVOINTI JA KASVUOLOT SALOSSA

Hyvinvointi on laaja ja moniulotteinen käsite. Siksi sen yksiselitteinen määrittäminen on vaikeaa ja mittaaminen monin tavoin haasteellista. Hyvinvointi syntyy ihmisten itsensä, lähiyhteisön, palvelujärjestelmän ja yhteiskuntapolitiikan yhteisenä aikana saannoksena. Se on ihmisten itsenäistä, turvallista, terveellistä ja sosiaalista selviytymistä sekä viihtymistä omassa asuin- ja toimintaympäristössä.

Lasten hyvinvointia ilmentävät hyvä fyysinen ja psyykinen terveys, terveet elämäntavat ja riittävä perheen ja arkiyhteisöjen tuki.

Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen painopistealueet ovat lasten ja nuorten sekä lapsiperheiden terveyserojen kaventaminen ja varhainen tukeminen, nuorten syrjäytymisen ehkäisy, työikäisten terveyserojen kaventaminen sekä ikäihmisten hyvinvoinnin edistäminen ja toimintakyvyn ylläpitäminen. Väestön hyvinvointia seurataan vuosittain laadittavan hyvinvointitilinpäidön sekä valtuustokausittain laadittavan hyvinvointikertomuksen avulla. Taustalla on 1.5.2011 voimaan tullut terveydenhuoltolaki (1326/2010), joka velvoittaa kuntia seuraamaan väestönsä hyvinvointia sekä raportoimaan siitä säännöllisesti. UNICEF:in lapsiystävällinen kunta- malli auttaa kuntia tekemään lasten hyvinvoinnin kannalta oikeita ja pysyviä ratkaisuja lasten arjen palveluissa ja kunnan hallinnossa.

Lasten ja nuorten hyvinvoinnin seurannan kannalta keskeistä on yläkouluissa, lukioissa ja ammattioppilaitoksissa toteutettu valtakunnallinen kouluterveyskysely, joka antaa kattavan ja luotettavan kuvan nuorten hyvinvoinnista ja terveydestä.

Terveysnäkökohtien tunnistamiseksi Salossa on käytetty IVA (ihmisiin kohdistuvien vaikutusten arviointi) -menettelyä päätöksenteon valmistelussa. Ennakoarvioinnin (EVA) käyttöä lautakuntapäätöksissä seurataan ja arvioidaan säännöllisesti. Lapsivaikutusten arviointi (LAVA) päätöksenteossa on johdonmukaisesti aloitettu seurakuntien toimesta, ja sitä tullaan tarkoitus ottaa myös laajemmin osaksi kuntien päätöksentekoprosessia.

Kansainvälisesti vertaillen suomalaiset lapset voivat keskimäärin hyvin, mutta lasten hyvinvointi eriarvoistuu ja erilaistuu. Hallituskauden tavoitteena on lasten, nuorten ja perheiden hyvinvoinnin ja omien voimavarojen vahvistuminen. Valtaosa salolaisista lapsista ja nuorista voi hyvin. Pienen vähemmistön kohdalla on havaittavissa hyvinvointia vaarantavien tekijöiden kasaantumista sekä terveyden että hyvinvoinnin osalta. Kunnan kaikkien viranomaisten on tehtävä yhteistyötä lasten hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseksi sekä seurattava lapsen kasvua ja kehitystä. Huomiota kiinnitetään siihen, että sateenkaarinuoret ja moninaiset perheet tulevat asianmukaisesti nähdäkseni ja kohdatuiksi kaupungin eri palveluissa.

Lasten, nuorten ja perheiden elinympäristöön, väestörakenteeseen, hyvinvointiin ja lastensuojelun tarpeeseen liittyviä kyselyn tuloksia, tilastoja ja johtopäätöksiä on koottuna vuosittain laadittavaan hyvinvointitilinpitoon ja valtuustokausittaiseen hyvinvointikertomukseen, joten niitä ei tässä erikseen toisteta. Hyvinvointikertomus löytyy: <https://salo.fi/sosiaali-ja-terveyspalvelut/terveyspalvelut/>

Kaupungin palveluissa painopisteenä on varhaisen tuen vahvistaminen lasten, nuorten ja heidän perheiden tarve sosiaalihuollon ja lastensuojelun tukeen ei ole vähentynyt. Perheiden palveluissa sosiaalihuoltolain mukaisten yhteydenottojen ja lastensuojeluilmoitusten määrät ovat viime vuosina sitä vastoin kasvaneet voimakkaasti (2018 yht. 1810 kpl, 2019 yht. 1911 kpl ja 2020 yht. 2354 kpl). Samoin asiakasmäärät perheissä ja lastensuojelussa ovat jatkuvassa kasvussa, minkä vuoksi mm. sosiaalityöntekijäresurssia on ollut tarpeen lisätä. Perheissä koulunkäyntiin sekä neuropsykiatrisiin oireisiin liittyvät ongelmat ovat myös usein taustalla. Lastensuojelussa ongelmat ovat usein ylisukupolvisia, kasautuneita ja monimutkaistuneita ja tuen tarpeet ovat pitkäaikaisia.

Perhekeskustoimintaa on Salossa pyritty kehittämään useiden vuosien ajan. Kehittämistyön jatkaminen ja toimintamallin konkretisoituminen on yksi merkittävimmistä tekijöistä lapsiperheiden varhaisen tuen saannin mahdollistamiseksi.

4. HYVINVOINNIN EDISTÄMINEN JA KASVUYMPÄRISTÖN KEHITTÄMINEN

4.1 Hyvinvoinnin edistäminen ja terveellisten elämäntapojen tukeminen

Lapsi tarvitsee tasapainoiseen kasvuun ja kehitykseen rakkautta, hoivaa, turvaa, tunteiden jakamista, oppimista, vapaa-aikaa, leikkiä, sääntöjä ja rajoja. Lapsen tarpeiden huomioonottaminen vaatii puolestaan aikuisilta läsnäoloa ja aikaa, joita ei voi korvata millään muulla. Lapsen hyvään kasvuympäristöön kuuluu aikuisen läsnäolon mukanaan tuoma turvallisuus.

Lapsen vanhemmilla ja muilla huoltajilla on ensisijainen vastuu lapsen hyvinvoinnista. Lapsen vanhemman ja muun huoltajan tulee turvata lapselle tasapainoinen kehitys. Lasten ja perheiden kanssa toimivien viranomaisten on tuettava vanhempia ja huoltajia heidän kasvatustehtävässään ja pyrittävä tarjoamaan perheelle tarpeellista apua riittävän varhain. (Lastensuojelulaki, 2 §).

Lasten ja nuorten hyvinvoinnin edistäminen sisältyy kaikkien hallintokuntien perustehtäviin jossakin muodossa. Salon kaupunki on mukana useissa, asukkaiden

elinympäristöä ja palveluita kehittämissä hankkeissa. Hankkeista lisätietoa löytyy:
<http://www.salo.fi/kaupunkijahallinto/kehittamishankkeet/>

Kaupungin hyvinvointisuunnitelman 2021-2025 yksi painopistealue on terveiden elämäntapojen tukeminen, tavoitteita ja toimenpiteitä mietitään ikäryhmittäin. Lasten ja nuorten osalta päätavoitteina ovat lasten ja nuorten arjessa näkyvät terveelliset valinnat sekä lapsiperheet löytävät monipuolisesti matalankynnyksen palvelut arjessaan tulotasoon katsomatta.

4.2 Osallisuus, vaikuttaminen sekä yhteisöllisyyden lisääminen

Lasten ja nuorten osallisuutta ja osallistumista heille tärkeiden asioiden käsittelyyn on viimeisten vuosien aikana edistetty lainsäädännön kautta. Osallisuus on yksi UNICEF:in Lapsi ystävällinen kunta- mallin teemoista. Myös opetuksen, varhaiskasvatuksen, esiopetuksen ja taiteen perusopetuksen opetussuunnitelmat (OPS 2016) korostavat lasten ja nuorten osallisuutta, ja esille uutena on nostettu opetuksen ja toiminnan sisältöön vaikuttaminen.

Perusopetuksen kouluissa on yhteisöllinen oppilasryhmä. Oppilaat osallistetaan ryhmän kokouksiin. Yhteisöllisessä oppilashuoltoryhmässä käsitellään asioita yleisellä tasolla ja suunnitellaan, toteutetaan ja arvioidaan kouluyhteisön hyvinvointia tukevia toimenpiteitä. Vuosittain toteuttavan hyvinvointikyselyn tulokset käsitellään koulukohtaisesti yhteisöllisessä oppilashuoltoryhmässä.

Myös toisen asteen oppilaitoksessa tehdään opiskeluhuoltosuunnitelman mukaista yhteisöllistä opiskeluhuoltotyötä. Opiskelijoita osallistetaan työskentelyyn ja heille tarjotaan erilaisia mahdollisuuksia vaikuttaa oppilaitoksen toimintaan.

Salossa kaikissa peruskouluissa ja toisen asteen oppilaitoksissa on oppilaskunta. Koulun kaikki oppilaat muodostavat oppilaskunnan. Oppilaskunnan hallitus suunnittelee ja toteuttaa asioita kouluviihtyvyyden ja kouluyhteisön hyvinvoinnin edistämiseksi. Oppilaskunnan toiminta kirjataan koulun työsuunnitelmaan. Perusopetuksessa oppilaskunnalla on toimintaa ohjaava opettaja.

Lapsiparlamentti kokoontuu vähintään kerran lukuvuoden aikana. Lapsiparlamenttiin kutsutaan edustajat jokaisesta alakoulusta. Parlamentissa käsitellään ajankohtaisia aiheita ja pyydetään osallistujien näkemyksiä mm. lasten hyvinvointiin liittyen. Parlamenttiin osallistuvia aktivoidaan ennen kokousta omalla koululla suoritettavilla ennakkotehtävillä. Lapsiparlamentin koolle kutsujana toimii perusopetusjohtaja ja lapsiparlamentin kokoukset toteutetaan yhteistyössä nuorisovaltuuston ja nuorisopalvelujen kanssa.

Nuorisovaltuusto on vaikuttamiskanava, jossa on mahdollisuus saada nuorten ääni oikeasti kuuluville. Valtuuston toiminta on uskonnollisesti ja poliittisesti sitoutumatonta toimintaa, perustuu vapaaehtoisuuteen ja kiinnostukseen toimia mukana valtuustossa, 15 jäsentä. Valtuustolle valitaan oma puheenjohtaja, varapuheenjohtaja ja kaksi sihteeriä. Valtuusto voi ottaa kantaa tärkeisiin ja ajankohtaisiin asioihin aloitteiden tekemisen kautta. Nuorisovaltuuston edustajilla on läsnäolo ja puheoikeus Salon kaupungin lautakunnissa, kaupunginvaltuustossa ja erikseen nimetyissä työryhmissä. Nuorisopalvelut ohjaa ja koordinoi nuorisovaltuuston toimintaa.

Lasten, nuorten ja perheiden asioissa voi vaikuttaa myös yleisten, kaikille kuntalaisille tarkoitettujen kanavien kautta. Kaupungin nettisivuilta kuntalainen voi antaa palautetta erillisen palautelomakkeen kautta tai tehdä tarvittaessa kuntalaisaloitteen kuntalaisaloite.fi palvelun kautta tai kaupungin nettisivuilla olevan lomakkeen kautta.

4.3 Turvallinen ja viihtyisä elinympäristö

Maankäyttö- ja rakennuslaki, sekä maankäyttö- ja rakennusasetus velvoittavat alueiden maankäyttöä ja kaavoitusta suunniteltaessa arvioimaan välittömät ja välilliset vaikutukset tarpeellisissa määrin mm. ihmisten elinoloihin ja elinympäristöön. Maankäytön suunnittelun osana kuuluu aina myös lasten ja nuorten olosuhteiden ja tarpeiden huomioiminen. Arvioinnin tekeminen on mahdollista tehdä myös yhteistyössä osallisten kanssa. Vaikutuksia arvioidaan mm. liikenneturvallisuuden, leikkipaikkojen, pelikenttien, koulujen ja puistojen sijoittumisen sekä lasten ympäristöjen ja koulumatkojen osalta.

Salon yhdyskuntateknisten palveluiden rakennuttamistiimi vastaa kaupungin katuverkon liikennesuunnittelusta sekä katuverkon ylläpidosta. Liikennesuunnittelussa tehdään vuosittain liikenneturvallisuutta parantavia ratkaisuja eri puolelle kaupunkia mm. kuntalaisaloitteiden toimesta sekä yleisen liikenneturvallisuuden ja kehittämisen edistämiseksi. Rakennuskohteina ovat katujen lisäksi kevyen liikenteen väylät, sekä rakenteelliset liikennettä rauhoittavat toimenpiteet kuten suojateiden keskisaarekkeet sekä hidastetöyssyt. Liikenneturvallisuutta tarkkaillaan ympäri vuoden tehtävillä liikenteen mittauksilla, jossa tutkitaan liikenteen määrää sekä ajonopeuksia eri puolella katuverkkoa. Koulujen lähiympäristöissä käytetään kesälomien päättyessä ajonopeustutkaa, joka on muistuttamassa autoilijoita osoitetusta alhaisesta nopeusrajoituksesta. Mitattavat kohteet koulujen lähiympäristöissä vaihtelevat vuosittain. Turvallisuutta tarkastellaan lisäksi vuosittain kokoontuvissa liikenneturvallisuustyöryhmän kokouksissa, johon ottavat osaa kaupungin liikennesuunnittelun lisäksi eri tahot, kuten poliisi, Liikenneturva, ELY-keskuksen liikenneturvallisuus, Autoliitto, paikalliset autokoulun opettajat, koulukuljetusten koordinaattori sekä nuorisopalvelut. Kokouksissa käsitellään esille tulleita liikenneturvallisuuteen liittyviä asioita ja kerätään toimivia ratkaisuja turvallisuuden parantamiseksi.

Vuoden 2021 kevään aikana on valmistunut Salon ja Someron uudet liikenneturvallisuussuunnitelmat, jotka määrittävät suuntaviivoja turvallisen liikennenympäristön kehittämiseksi. Suunnitelma sisältää toimenpiteitä niin katu ympäristön rakenteellisiin parantamiskohteisiin, joita ovat pääasiassa

suojatieristeysten turvallisuuden parantamistoimenpiteet sekä ajonopeuksien alentaminen katuverkolla. Lasten ja nuorten osalta jatketaan Liikenneturvan koulutuksia päiväkotien ja oppilaitosten työntekijöille sekä järjestetään osallistuvia Liikenneturvan tapahtumia lapsille, oppilaille ja nuorille.

Salon kaupunkikehityspalveluiden viheraluetiimi suunnittelee ja toteuttaa ylläpitämiensä leikkipaikkojen peruskorjauksia myönnettyjen määrärahojen puitteissa noin kahdesta kolmeen kohdetta vuosittain. Peruskorjattavat leikkipaikat valitaan pääsääntöisesti viheraluetiimin omien havaintojen ja arvioiden sekä käyttäjiltä saatujen toiveiden ja palautteiden perusteella. Perhepäivähoitajilta viheraluetiimi on saanut säännöllisesti hyviä arvioita eri leikkipaikkojen parannustarpeista. Samassa yhteydessä arvioidaan lähellä olevien leikkipaikkojen käyttöaste ja kunto. Huonokuntoinen ja vähälle käytölle jäänyt leikkipaikka on voinut olla perusteltua poistaa, jos samalla alueella toisaalla olevan leikkipaikan tasoa on samalla merkittävästi parannettu. Peruskorjattujen leikkipaikkojen turvallisuus kohentuu aina merkittävästi uusien ja yleensä aikaisempia kestävämpien leikkivälineiden osalta. Valitut leikkivälineet täyttävät aina ulkoleikkivälineitä koskevat turvallisuusstandardit SFS-EN 1176. Alueiden valaistus uusitaan pääsääntöisesti peruskorjauksen yhteydessä. Samalla leikkipaikalle johtavia kulkuyhteyksiä parannetaan.

Viimeisin kokonaan uusi leikkipaikka on perustettu Mathildedaliin vuonna 2018. Leikkipaikan suunnittelussa hyödynnettiin asukasyhteistyötä. Seuraava uusi leikkipaikka on tavoitteena perustaa Inkereelle vuosien 2022-2023 aikana. Alueelta on puuttunut kaupungin ylläpitämä lasten leikkipaikka ja viime vuosien aikana asukkailta on tullut aiheellisesti lukuisia toiveita leikkipaikan perustamisesta alueelle.

Lisäksi viheraluetiimi on suunnitellut yhdessä liikuntapalveluiden kanssa muutamana viime vuotena kolmen koulun pihan peruskorjaukset. Näistä piha-alueista kaksi on muutettu ns. lähiliikuntapaikoiksi. Koulujen henkilöstö ja oppilaat ovat olleet erityisen aktiivisesti mukana ideoinnissa ja suunnittelussa. Lähiliikuntapaikat on tarkoitettu erityisesti kyseisen asuinalueen asukkaiden vapaasti käytettäväksi ilta- ja vapaa-aikoina.

5. KASVATUKSEN JA KASVUN TUKEMINEN

5.1 Vanhemmuuden tukeminen

Lähtökohtaisena periaatteena on, että lapsia ja nuoria tuetaan ensisijaisesti heidän luonnollisissa arki- ja kehitysympäristöissään. Jokainen lapsi, nuori tai lapsiperhe voi tarvita tukea elämän eri tilanteissa eripituisia aikoja. Oikea-aikaisen tuen tarjoaminen vähentää yleensä muiden toimenpiteiden tarvetta jatkossa. Vanhempien hyvinvointi sekä parisuhteen vuorovaikutus- ja tunnetaidot vaikuttavat lapsen hyvinvointiin. Kaikilla kunnan viranomaisilla on velvollisuus pyrkiä tukemaan vanhempia heidän kasvatustehtävässään. Kasvatuksen tukemisella tarkoitetaan laajasti ottaen kaikkia sellaisia eri viranomaisten yhteistyöhön perustuvia toimia, joilla pyritään tukemaan ja kehittämään lapsiperheiden ja heidän välittömän arkiympäristönsä mahdollisuuksia edistää lasten suotuisaa kasvua ja kehitystä.

Vanhempia tuetaan heidän kasvatustehtävässään jo kunnan peruspalvelujen piirissä. Vanhempien ja ammattilaisten välinen suhde nähdään enenevästi kasvatuskumppanuutena. Viime vuosina uudistetuissa sosiaali- ja terveystalouden sekä sivistystoimen säädöksissä on painotettu lapsi- ja perhelähtöisyyttä, vanhemmuuden ja parisuhteen tukemista ja perheen voimavarojen vahvistamista. Perheitä ohjataan myös kolmannen sektorin kerhoihin ym. toimintaan mukaan. Vanhemmuutta tukevat myös perheneuvolan ja perheasiainneuvottelukeskuksen työntekijät.

Kun aikuiselle annetaan sosiaali- ja terveydenhuollon, kuten päihdehuolto- ja mielenterveyspalveluja, on siinä yhteydessä otettava huomioon myös hänen huollossaan olevan lapsen hoidon ja tuen tarve. Lapsen oireillessa koko perheen kokonaistilanne on myös huomioitava. Säännöksellä korostetaan aikuispalveluiden ja lastensuojelun yhteistyön tärkeyttä sekä perhekeskeisen työskentelyn merkitystä. Velvoite perustuu sosiaalihuoltolakiin (44 §).

Neuvola, varhaiskasvatus ja lapsiperheiden sosiaalipalvelut tukevat lapsen hyvinvointia ja terveyttä. Niin neuvolassa kuin varhaiskasvatuksessa on mahdollisuus tunnistaa varhain vanhempien päihdeongelmat sekä tukea lasta, jonka perheessä koetaan päihdeongelmia. Parhaimmillaan näin voidaan yhdessä tukea lapsen etua, hyvinvointia ja turvallisuutta.

5.2 Neuvola ja kouluterveydenhuolto

Äitiys- ja lastenneuvolassa sekä kouluterveydenhuollossa työskentelevillä ammattihenkilöillä on mahdollisuus tavoittaa lähes kaikki lapset, nuoret ja lapsiperheet, joten heillä on merkittävä rooli väestön terveyden edistämistyössä. Äitiys- ja lastenneuvola, koulu- ja opiskelijaterveydenhuolto muodostavat vuosien yli ulottuvan käyntien sarjan, jossa perhe, lapsi ja nuori ovat kontaktissa terveydenhuoltoon. Nykyisin myös isyys voidaan tunnustaa jo raskausaikana sen kunnan äitiysneuvolassa, jossa perheelle on annettu raskaudenaikaisia neuvolapalveluita. Odotusaikana tarjotaan odottaville perheille myös moniammatillisen työryhmän järjestämää perhevalmennusta.

Äitiysneuvolassa on ensisynnyttäjällä n.11 käyntiä ja uudelleen synnyttäjällä 10 käyntiä, lastenneuvolassa 16, koulu- yhdeksän ja opiskelijaterveydenhuollon yksi tai kaksi käyntiä muodostavat noin 40 mahdollisuutta havainnoida ja puuttua terveydenhuollon kautta tilanteeseen. Jos työntekijät eivät viesti toisilleen tai ei ole yhteistä tavoitetta, käynnit muodostavat pirstaleisen kokonaisuuden työntekijöiden vaihtuessa. Terveystarkastusten lisäksi neuvolatyöhön sekä koulu- ja opiskeluterveydenhuoltoon on perinteisesti kuulunut matalan kynnyksen toiminta, jossa vanhemmat, lapset tai nuoret ottavat yhteyttä arkisissa terveysongelmissaan. Terveystarkastusten sekä niiden perusteella suunnitellun terveysneuvonta muodostavat suunnitellun ja perheen osallistumisen mahdollistavan kokonaisuuden.

Neuvola ja kouluterveydenhuolto tekee yhteistyötä liikuntapalveluiden kanssa ja ohjaa tarvittaessa liikunta- ja elintapaneuvontaan. Kulttuuri- ja kirjastopalveluiden kanssa tehdään yhteistyötä mm. neuvolassa jaettavien kirjakassien muodossa.

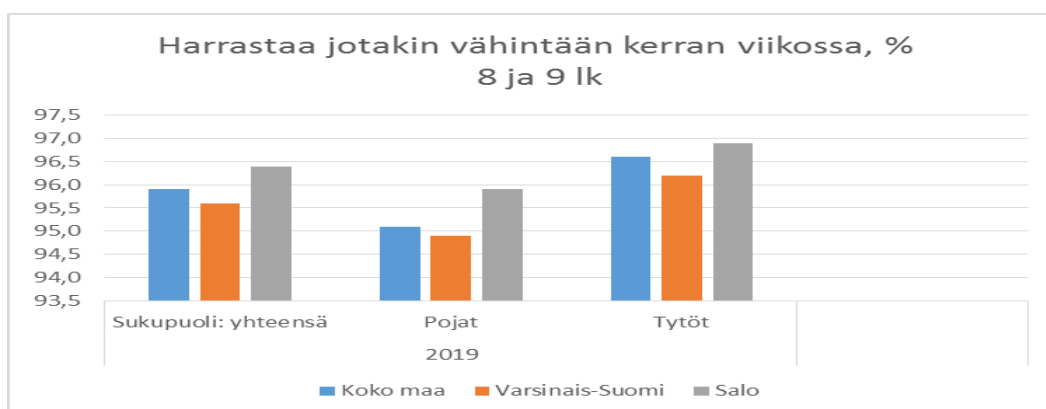
Tuen antamisessa on oleellista kuunnella asiakasta ja perhettä herkillä korvalla. Erityistuen tarpeiden varhainen tunnistaminen ja tuen oikea-aikainen järjestäminen jo neuvolassa on tärkeää. Ennaltaehkäisevä perhetyö on uusi tukimuoto lapsiperheille, joka otetaan mukaan varhaisessa vaiheessa ja arvioidaan aina tapauskohtaisesti. Kaikille ensisynnyttäjille tehty terveydenhoitajan kotikäynti h 30 -36 (neuvola-asetus 338/2011) 2018 alkaen.

Varhaisen vuorovaikutuksen tukeminen ja ongelmien ennaltaehkäisy turvaavat lapsen kokonaisvaltaista kehitystä. Terveystieteiden ja terveydenhoitajan voi tukea perhettä yhden tai muutaman vuosikymmenin myötä, jossa keskitytään esille tulleen ongelman selvittämiseen ja ratkaisuun. Tuen antamisessa positiivinen palaute on hankalissakin tilanteissa tärkeää ja moniammatillisten yhteistyöverkostojen hyödyntäminen tarvittaessa. Yhteistyöverkostojen selkeät hoitopolut auttavat perheitä avun saamisessa oikea-aikaisesti.

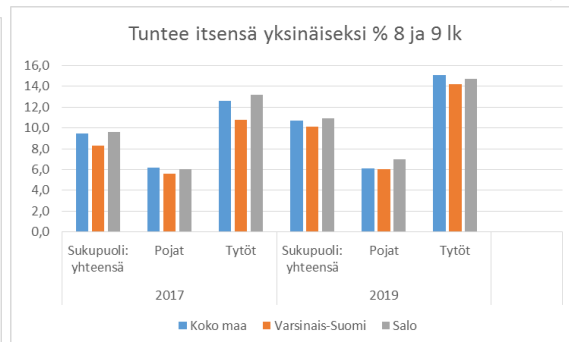
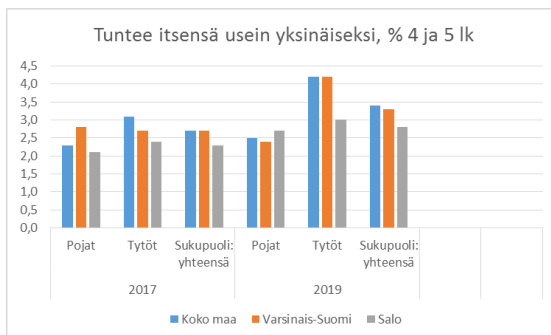
Terveystieteilijät käyvät säännöllisesti myös oman alueensa päiväkodeissa vanhempainilloissa ja henkilökuntaa tapaamassa, jolloin on jonkin teeman mukaista tukea ja koulutusta henkilökunnalle ja vanhemmille. Terveystieteilijöitä on koulutettu Neuvokas-perhe ja Vesote-hankkeissa, joten ohjataan ja tuen antamiseen on henkilökunta saanut lisäkoulutusta. Perheiden liikuntaneuvontaan on neuvolasta annettu lähetä, mikäli keskusteluissa on tullut esille, ettei perheellä ole ollut jaksamista tai työvälineistä liikkumiseen. Kaikille neuvolassa 2-vuotiailla annetaan Salon oma kirjastokassi, joilla tuetaan lukuharrastukseen sekä tiedotetaan myös yhteistyökumppaneista, joista lapsiperheet voisivat hyötyä. Sähköinen chat-palvelu toimii ja perheitä pyritään palvelemaan matalalla kynnyksellä moniammatillisesti.

Koululaisen huoltaja voi saada tukea kasvatustehtävänsä myös kahdenkeskisestä keskustelusta terveystieteilijän kanssa. Koululaisen voi ohjata takaisin tunnille keskustelun ajaksi. Toisaalta tuki voi olla myös ohjaaminen muiden palveluiden äärelle. Wilma-viestien kautta asiointi on helpottanut myös vanhempia lähestymään kouluterveydenhoitajia matalalla kynnyksellä. Kouluterveydenhuollossa on nykyään myös psykiatrinen sairaanhoitaja, jonka palveluita tarjotaan matalankynnyksen periaatteella.

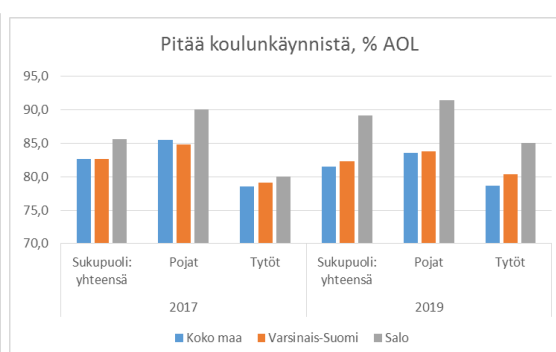
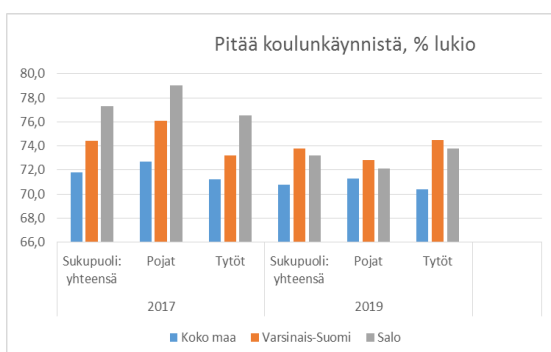
Osalla nuorista on vaikeuksia omien tunteiden hallinnan kanssa, osalla puutteita itsetunnon matalan taitotason vuoksi ja hankalimmissa tilanteissa ongelmia on molemmilla osa-alueilla. Ongelmia voi olla sekä perhe- että ystävyssuhteissa. Nämä erilaiset ongelmat ovat usein mukana nuoren ajautuessa sivuraiteille ja syrjään muiden nuorten elämänmenosta ja työelämästä. Yhteistyöverkostoja hyödyntämällä pyritään saamaan nuori oikean tuen pariin matalan kynnyksen periaatteella. Yhteistyötahoilta voidaan hakea tukea nuorelle esim. perhekummi tai tukihenkilöpalveluiden kautta. Koko ikäluokan hyvinvointia seurataan mm kouluterveyskyselyjen tuloksilla ja fyysistä toimintakykyä 5-luokan ja 8-luokan move-testien tuloksilla. Näiden tulosten myötä, selvitetään eri painopistealueita, joihin tukea tulee kohdentaa.

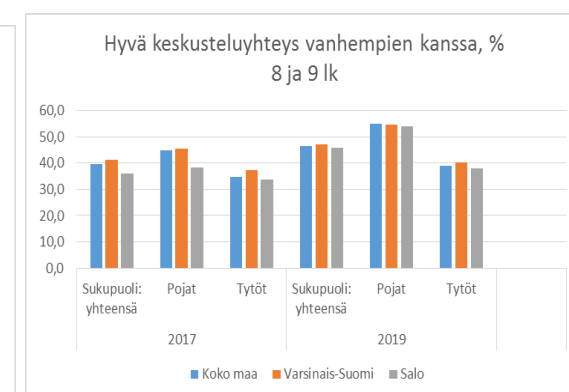
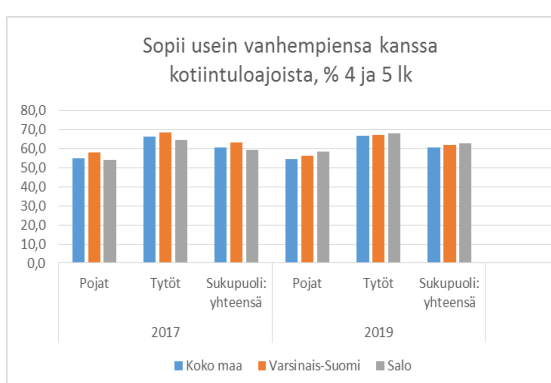
Salossa 4 ja 5-luokan oppilaista 87,3 % harrastaa jotakin vähintään yhtenä päivänä viikossa. 8 ja 9-luokan oppilaista 96,4 % ja lukion 1 ja 2-luokan oppilaista 97,7% sekä ammattioppilaitoksen opiskelijoista 91,6% vastasi; Harrastaa jotakin vähintään kerran viikossa.

Salossa 4 ja 5 luokan oppilaista 2,8% tuntee itsensä usein yksinäiseksi. Salossa 8 ja 9 luokan oppilaista 10,9%, lukion 1 ja 2 luokan oppilaista 11,5 % ja ammattioppilaitoksessa opiskelijoista 12,3% vastasi; Tuntee itsensä yksinäiseksi.

Salossa 4 ja 5 luokan oppilaista 33,9 % ilmoitti kouluinnostuksestaan, ja 79,6 % vastaajista pitää koulunkäynnistä. Vastaavasti 8 ja 9 luokan oppilaista 65,1 %, lukion 1 ja 2 luokan oppilaista 73,2 % ja ammattioppilaitoksen opiskelijoista 89,2% pitää koulun käynnistä.

Salossa 4 ja 5 luokan oppilaista 62,8 % vastasi sopivansa usein vanhempiensa kanssa kotiin tuloajoista Salossa 8 ja 9 luokan oppilaista 45,7 %, lukion 1 ja 2 luokan oppilailla 41,2 % ja ammattioppilaitoksen oppilaista 45,0 % vastasi; Hyvä keskusteluyhteys vanhempien kanssa.

Jotta viesti välittyisi kaikkien näiden kehitystehtävien osalta työntekijältä seuraavalle, on sovittu, että kirjaamisessa käytetään näistä eri ulottuvuuksista seuraavia käsitteitä:

Kasvun ja kehityksen akseli

Tähän akseliin sisältyy kaikki se, jota perinteisesti on terveydenhoitajan työssä seurattu erilaisia seulontamenetelmiä käyttäen. Pituus, paino, pienen lapsen puheen kehitys ynnä monet muut asiat, joiden mittaaminen ja arviointi liittyvät lapsen normaalin kasvun ja kehityksen havainnointiin.

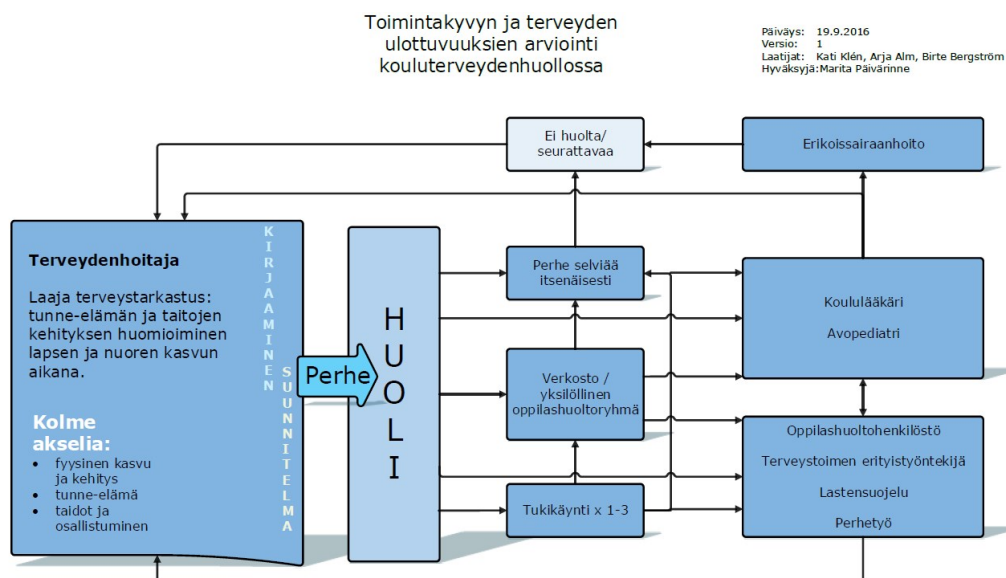
Tunne-elämän akseli

Miten äidin tunne-elämän kehittyä ja muuttuu raskauden aikana ja lapsen syntymän jälkeen? Miten lapsi selviää tunne-elämän kehitystehtävistä: varhainen vuorovaikutus vauvalla, uhmaikä, itsenäistyminen murrosiän jälkeen?

Taitojen ja osallistumisen akseli

Äitiysneuvolassa on huomio äidin ja isän elämäntaitoissa, koska jatkossa perheen kyky opettaa ja välittää kyseisiä taitoja kasvavalle lapselle on oleellinen asia. Myös vanhempien opiskelu ja työkuviot ovat tärkeitä. Työelämään kiinnittyminen on usein yhtäaikainen kehitystehtävä vanhemmille vanhemmuuden opettelun kanssa. Myöhemmin lapsen kehittyvät taidot ja osallistuminen perheen yhteisiin askareisiin on huomion kohteena. Monenlaiset oppimista edellyttävät taidot antavat nuorelle luottamusta omiin mahdollisuuksiin selviytyä elämässä, toisaalta arkiset taidot kotona antavat valmiuksia selviytyä itsenäisestä elämisestä omassa kodissa aikanaan ja ovat myös osa työelämävalmiuksia. Yhteenvedosta tulee seuraavan työntekijän saada ytimekäs kokonaiskuva lapsen ja nuoren tilanteesta.

Toimintakyvyn ja terveyden ulottuvuuksia kouluterveydenhuollossa voidaan kuvata ja arvioida alla olevat kuvion mukaisesti:

5.3 Varhaiskasvatus

Varhaiskasvatuspalveluiden perustehtävänä on varhaiskasvatuspalveluiden järjestäminen lapsiperheille niin, että lapsen on hyvä kasvaa ja oppia hyväksyvässä ja turvallisessa kasvuympäristössä. Varhaiskasvatustaki takaa kaikille lapsille subjektiivisen oikeuden varhaiskasvatukseen.

Varhaiskasvatuspalvelut muodostuvat kunnan tai yksityisen palveluntuottajan järjestämästä varhaiskasvatuksesta ja esiopetuksesta sekä avoimista varhaiskasvatuspalveluista. Varhaiskasvatusta järjestetään joko päiväkotitoimita tai perhepäivähoitona. Esiopetusta järjestetään 4 h päivässä joko päiväkodeissa tai koulun yhteydessä toimivissa esiopetusryhmissä. Lapsi osallistuu esiopetukseen vuotta ennen oppivelvollisuuden alkamista eli pääosin 6 – vuotiaana.

Varhaiskasvatuksessa lapsen kehitystä ja oppimista tuetaan lapsen tarpeiden edellyttämällä tavalla. Huoltajaan ollaan yhteydessä heti, kun lapsen tuen tarve

havaitaan tai henkilöstöllä muuten herää huoli lapsen hyvinvoinnista. Tuen suunnittelu perustuu lapsen tuntemiseen, henkilöstön ja vanhempien lapsesta tekemiin havaintoihin. Varhaiskasvatuksen tuki on osa varhaiskasvatuksen päivittäistä toimintaa ja kuuluu kaikille sitä tarvitseville lapsille. Suunnittelun lähtökohtana ovat lapsen vahvuudet ja hänen kasvuunsa ja oppimiseensa liittyvät tarpeet. Tuki järjestetään osaksi lapsen päivittäistä arkea, lapsen omassa päiväkotiperhepäivähoitoryhmässä.

Salossa on sekä varhaiskasvatuksessa että esiopetuksessa käytössä kolmiportaisen tuen malli (yleinen tuki, tehostettu tuki, erityinen tuki).

Yleinen tuki on ensisijaisesti luonteeltaan ennaltaehkäisevää ja varhaista tukea, jossa kiinnitetään erityistä huomiota lapsen oppimisen valmiuksien, myönteisen minäkuvan ja tekemisen ilon vahvistamiseen.

Tehostettu tuki sisältää yleisen tuen muotoja, mutta on säännöllisempää, pitkäkestoisempaa ja yksilöllisempää.

Erityinen tuki perustuu lapsen yksilölliseen suunnitelmaan ja on laajaa, pitkäkestoista ja sisältää useita eri tuen menetelmiä.

Varhaiskasvatuksessa lapselle annettava tuki voi sisältää pedagogisia, rakenteellisia ja lapsen hyvinvointia tukevia muita järjestelyjä. Pedagogisia järjestelyjä ovat mm. varhaiskasvatuksen erityisopettajan/konsultoivan varhaiskasvatuksen erityisopettajan jaksottainen tuki tai lapsikohtainen ohjaaminen, tulkitsemispalvelut, kuvakommunikaation käyttö, tukiviittomien käyttö, pienryhmätoiminta, erilaiset apuvälineet ja tvt-välineet. Rakenteellisia järjestelyjä ovat mm. ryhmän pienennys ja henkilöstön mitoittamiseen ja rakenteeseen liittyvät järjestelyt. Hyvinvointia tukevia muita järjestelyjä voivat olla mm. soteasiantuntijoiden antama ohjaus ja konsultaatio. Lapsen tarvitsema tuki, toimenpiteet, menetelmät ja vastuuhenkilöt kirjataan lapsen tuen suunnitelmiin (vasu, eops, hojks), joita arvioidaan vähintään kerran vuodessa. Suunnitelman laadinnasta ja arvioinnista vastaa varhaiskasvatuksen opettaja/varhaiskasvatuksen erityisopettaja yhdessä muun henkilöstön ja huoltajan kanssa.

Salon varhaiskasvatuksessa työskentelee konsultoivia varhaiskasvatuksen erityisopettajia, jotka ovat jakautuneet alueellisesti koko Salon alueelle sekä erityisopettajia, jotka työskentelevät yhdessä yksikössä vastaten kyseisen yksikön konsultoinnista ja tuen lasten asioiden hoidosta. Erityisopettajat työskentelevät yhteistyössä varhaiskasvatuksen henkilöstön ja huoltajien kanssa. Lisäksi integroiduissa erityisryhmissä työskentelee varhaiskasvatuksen erityisopettaja. Varhaiskasvatuksen kieli- kulttuuriopettajat (suomi toisena kielenä) työskentelevät ryhmissä, joissa on monikulttuuristen perheiden lapsia sekä konsultoivat myös ko. ryhmien henkilökuntaa. Varhaiskasvatuksen henkilöstö ohjaa tarvittaessa lapsen ja huoltajan varhaiskasvatuksen ulkopuolisten tukitoimien piiriin, joita Salossa ovat esim. lapsiperheiden kotipalvelu, neuvolan perhetyö, lapsiperheiden sosiaalipalvelut sekä kasvatus- ja perheneuvola. Avoimen päiväkodin ryhmät ja leikkikoulut ovat huoltajille ns. matalan kynnyksen paikkoja tulla varhaiskasvatuspalveluiden piiriin. Lapsi saa kokemusta vertaisryhmässä toimimisesta ja vastaavasti huoltajat vertaistukea omaan vanhemmuuteensa. Avoimien palveluiden ryhmissä lapsen tuen tarpeen havaitseminen ja arvioiminen mahdollistuu.

5.4 Ennaltaehkäisevä perhetyö

Ennaltaehkäisevän perhetyön tavoitteena on edistää koko perheen hyvinvointia ja vaikuttaa lasten myönteiseen kasvuun ja kehitykseen ennen kuin ongelmat muuttuvat pysyviksi tai kasautuvat. Tähän pyritään vahvistamalla vanhempien voimavaroja ja osallisuutta kohtaamalla ja tukemalla heitä. Panostamalla oikea-aikaiseen ennaltaehkäisevään perhetyöhön vähennetään korjaavan lastensuojelun toimenpiteitä ja

kustannuksia. Ennaltaehkäisevää perhetyötä toteutetaan lapsiperheille perhetyön ja kotipalvelun kautta. Tavoitteena on antaa apua ja tukea riittävän varhaisessa vaiheessa oikea-aikaisesti, ja tätä kautta ehkäistä pidempiaikaista palveluiden tarvetta.

Varhainen perhetyö

Varhaisen perhetyön tavoitteena on tukea arjessa jaksamista ja itsenäistä selviytymistä kannustamalla vanhempia olemaan vastuullisia ja aktiivisia toimijoita ongelmien ratkaisemisessa. Perhetyön lähtökohtana ovat perheen tarpeet, toiveet, yksilöllisyys sekä ainutkertaisuus ja sen tarkoituksena on huomioida koko perhe. Yksilölliset tavoitteet määritellään jokaisen perheen kanssa erikseen ja keskitytään siihen, mikä on kunkin perheen hyvinvoinnille tärkeää ja hyödyllistä.

Perhetyö on vuorovaikutuksellista työtä, jossa korostuvat avoimuus, rehellisyys ja luottamuksellisuus. Sen avulla pyritään tukemaan vanhemmuutta sekä edistämään lasten ja nuorten hyvinvointia vähentämällä kehitys- ja terveysriskejä. Vastuu lapsen kasvatuksesta, terveydestä ja hyvinvoinnista on vanhemmilla, mutta vanhemmilla on mahdollisuus saada tukea tähän vastuulliseen tehtävään. Vanhempia tukemalla kyetään vaikuttamaan positiivisesti koko perheen hyvinvointiin.

Ennaltaehkäisevän perhetyön tarkoituksena on tarjota perheille tukea niin normaaliin arkeen kuin äkillisiin muutoksiin ja kriiseihin. Tavoitteena säilyttää perheen hyvinvointi ja auttaa heitä löytämään omat voimavaransa haastavassakin elämäntilanteissa. Ennaltaehkäisevä perhetyö toteutuu parhaiten, kun ongelmat ovat pieniä, niihin puututaan niiden varhaisessa vaiheessa ja tuen saaminen on oikea-aikaista.

Työskentelyssä otetaan huomioon vanhemmuus, parisuhde ja kasvatukseen liittyvät asiat. Keskeistä on varhainen tukeminen ja varhainen puuttuminen. Ei oikeastaan ole sellaista elämänapuuta, joka ei jotenkin kuuluisi perhetyöhön. Perheet ohjautuvat perhetyöhön äitiys- ja lastenneuvolasta, sosiaalipalveluista, päivähoidosta ja alkuopetuksesta sekä perhe itse voi ottaa yhteyttä. Palvelu on maksutonta.

Lapsiperheiden kotipalvelu

Lapsiperheiden kotipalvelu ja sen sisältö kohdistuvat lapsiperheiden arkeen ja arjen sujuvuuteen. Lapsiperheiden kotipalvelun sisältö on määritetty sosiaalihuoltolaissa, sen painopisteenä on asiakkaan oman toimintakyvyn ylläpitäminen ja asiakkaan tukeminen jokapäiväisissä arjen toiminnoissa. Lapsiperheiden kotipalvelu ovat tavoitteellista,

suunnitelmallista ja määräaikaista yhdessä perheen ja yhteistyötahojen kanssa tehtävää vanhemmuuden sekä arjessa selviytymisen tukemista. Oleellista kotipalvelun sisällössä on se, että se rakennetaan vastaamaan asiakkaan tai perheen avun ja tuen tarvetta.

Lapsiperheiden kotipalvelun tavoitteena on auttaa perhettä selviämään omin avuin ja tukea perheen omia voimavaroja. Tähän pyritään opastamalla perhettä lasten- ja kodinhoidossa sekä vahvistamalla arjen hallintaa. Kotipalvelun sisällöstä sovitaan yhdessä perheen kanssa. Apua tarvitaan lastenhoitoon silloin, kun vanhemmalla on tarve päästä hoitamaan asiointikäyntejä ilman lapsia tai omat voimavarat ovat loppu väsymyksen tai sairauden johdosta. Helpottaakseen arkea kotipalvelun pitää sisällöllisesti vastata asiakkaan tarpeeseen ja viedä arkea eteenpäin. Siksi kotipalvelun sisällön tulee olla joustava ja tilannekohtainen ja kokonaisvaltaisella otteella vastata asiakkaan tarpeeseen.

Lapsiperheiden kotipalvelu on tarkoitettu lapsiperheille esimerkiksi seuraavissa tilanteissa: raskauteen ja vauvan hoitoon liittyvät vaikeudet, monikkoperhe, äkillinen elämäntilanteen muutos tai kriisi, yhtäkkinen vanhemman väsymys ja uupumus, vanhemman tai sisaruksen hoito- tai terapiakäynnit, tai muu vaikea elämäntilanne. Lapsiperheiden kotipalvelu on maksutonta palvelua.

5.5 Ehkäisevä päihdetyö

Ehkäisevä päihdetyö on osa kaupungin lakisääteistä hyvinvoinnin ja terveyden edistämistä. Salon kaupungin ehkäisevän päihdetyön suunnitelmassa on keskeistä laaja-alainen yhteistyö ja vastuun jakaminen kaikille toimijatahoille. Ajantasaisen tiedon sekä näyttöön perustuvien toimintamallien avulla pyritään vähentämään päihteiden ja haitallisen pelaamisen kysyntää ja saatavuutta sekä niistä aiheutuvia haittoja kaikissa ikäryhmissä.

Vanhemmilla ja huoltajilla on ensisijainen vastuu lapsen ja nuoren hyvinvoinnista. Siksi odottavien perheiden ja lasten vanhempien tukeminen sekä riskissä olevien perheiden tunnistaminen on keskeinen osa ehkäisevää päihdetyötä.

Kaikkien aikuisten tehtävänä on pyrkiä vahvistamaan lasten ja nuorten terveyttä ja hyvinvointia suojaavia tekijöitä sekä ehkäisemään riskitekijöitä. Havaittujen ongelmien puheeksi otto ja varhainen puuttuminen niihin on ensiarvoisen tärkeää.

Päihdekasvatuksen yhtenäistämiseksi ja tuen tarjoamisen helpottamiseksi Salon kaupungin kouluille ja oppilaitoksille sekä muille lapsia ja nuoria kohtaaville tahoille on laadittu opas, jonka avulla on mahdollista toteuttaa yhdenmukaista ja pitkäjänteistä ehkäisevää päihdetyötä vanhempien / huoltajien kasvatustyön tueksi.

5.6 Oppilas- ja opiskelijahuolto sekä oppimisen tuki perusopetuksessa

Opiskeluhuollon tavoitteet ja keskeiset periaatteet

Opiskeluhuollolla tarkoitetaan oppilaan/opiskelijan hyvän oppimisen, hyvän psyykkisen ja fyysisen terveyden sekä sosiaalisen hyvinvoinnin edistämistä ja ylläpitämistä sekä niiden edellytyksiä lisäävää toimintaa oppilaitosyhteisössä. Tavoitteena on opiskeluhuollon avulla taata oppilaalle/opiskelijalle riittävä oppilashuollollinen oppimisen ja koulunkäynnin tuki.

Opiskeluhuoltoa toteutetaan ensisijaisesti ennaltaehkäisevänä koko oppilaitosyhteisöä tukevana yhteisöllisenä oppilashuoltona. Lisäksi oppilailla/opiskelijalla on oikeus yksilökohtaiseen opiskeluhuoltoon. Opiskeluhuoltoa toteutetaan yhteistyössä oppilaan/opiskelijan ja hänen huoltajiensa kanssa.

Opiskeluhooltotyötä ohjaavat luottamuksellisuus, kunnioittava suhtautuminen oppilaaseen/opiskelijaan ja huoltajaan sekä heidän osallisuutensa tukeminen. Opiskeluhooltotyössä otetaan aina huomioon oppilaan/opiskelijan edun ensisijaisuus.

Arvio opiskeluhoollon kokonaistarpeesta, käytettävissä olevia opiskeluhooltopalveluista, avustajapalveluista sekä tuki- ja erityisopetuksesta

Salon opiskeluhoollon resurssit jaetaan lukuvuosittain. Psykologi- ja kuraattoriresurssit jaetaan mahdollisimman tasaisesti eri koulujen välillä. Esi- ja perusopetuksen käytettävissä on kuusi koulupsykologia (yksi heistä on varhaiskasvatuksen psykologi) ja viisi koulukuraattoria. Yhdellä työntekijällä on keskimäärin 1200 oppilasta kouluissa / oppilaitoksissa vastuullaan. Esiopetuksessa olevat lapset käyttävät neuvolan terveydenhoitajan palveluita. Tämän perusopetuksen oppilasmäärän lisäksi työkenttään kuuluvat myös esiopetuksen piiriin kuuluvat noin 570 lasta. Jokaiselle koululla on oma nimetty kouluterveydenhoitaja. Esi- ja perusopetuksen oppilashuoltosuunnitelmiin on kirjattu vuosittainen nivelvaihtotyö oppilaiden siirtymiin liittyen. Toisen asteen opiskelijoiden opiskeluhoollon työskentelee kolme kuraattoria ja kaksi psykologia sekä terveydenhoitajia.

Oppilailla/opiskelijoilla on opetushenkilöstön kokemuksen mukaan lisääntyntä henkistä pahoinvointia ja aikuisen tuen tarpeen koetaan kasvaneen. Salon opiskeluhoollon henkilöstöön tarvittaisiin lisäystä yhden työparin verran. Työparilla tarkoitetaan koulupsykologia ja -kuraattoria. Työpanosta suunnattaisiin perusopetuksen käyttöön niin, että koulukuraattorin ja -psykologin kokonaisoppilasmäärää saataisiin laskettua. Tämä mahdollistaisi yhteisöllisen työn määrän lisäämisen kouluissa.

Salossa on aloitettu vuonna 2016 avopediatritoiminta, jota kautta koulujen ja koulupsykologien on mahdollista konsultoida avopediatria. Opiskeluhoollon tarvitaan lääkärin arviota oppilaiden mahdollisesta tarpeesta tutkimuksiin tai hoitoon ohjaamisessa. Avopediatrin työpanoksen arvioidaan olevan tarpeellinen resurssi opiskeluhoollon hoidontarpeen arvioinnin kehittämiseksi.

Salon perusopetuksessa on noin 130 ohjaajaa. Jokaiseen erityisopetuksen ryhmään on sijoitettu vähintään yksi koulunkäyntiohjaaja. Myös jokaisessa kouluyksikössä on vähintään yksi koulunkäyntiohjaaja. Ohjaajaresurssi jaetaan kouluille vuosittain koulun oppilasmäärän ja oppilaiden tuen tarpeen mukaisesti.

Oppilaalla on oikeus tarvittaessa tukiopetukseen ja sitä annetaan opettajan päätöksellä. Oppilaalla on myös oikeus osa- tai kokoaikaiseen erityisopetukseen tarvittaessa. Salon perusopetuksen oppilaista on noin 12 % erityisellä tuella. Erityisopetuksen resurssi on pääosin riittävä, mutta se ei jakaudu tasaisesti eri alueiden välillä. Erityisopetuksen resurssi jaetaan alueellisiin ja keskitettyihin palveluihin. Esiopetuksessa tehostetun ja erityisen tuen piiriin kuuluvia lapsia on noin 23%.

Toimet, joilla vahvistetaan yhteisöllistä opiskeluhoollon ja oppilaiden / opiskelijoiden varhaista tukea

Yhteisöllisellä oppilashuollolla tarkoitetaan koulun toimintakulttuuria ja toimia, joilla koko oppilaitosyhteisössä edistetään oppilaiden oppimista, hyvinvointia, terveyttä, sosiaalista

vastuullisuutta, vuorovaikutusta ja osallisuutta sekä opiskeluympäristön terveellisyyttä, turvallisuutta ja esteettömyyttä. Yhteisöllistä oppilashuoltoa toteuttavat kaikki oppilashuollon toimijat. Kaikkien kouluissa oppilaiden kanssa työskentelevien sekä oppilashuoltopalveluista vastaavien viranomaisten ja työntekijöiden on tehtävissään edistettävä oppilaiden ja oppilaitosyhteisön hyvinvointia sekä kotien ja oppilaitoksen välistä yhteistyötä. Koulujen henkilökunnalla on ensisijainen vastuu oppilaitosyhteisön hyvinvoinnista.

Jokaisessa koulussa toimii yhteisöllinen oppilashuoltoryhmä. Ryhmän toiminnan tavoitteena on kehittää koulun toimintakulttuuria ja keskittyä yhteisöllisen hyvinvoinnin lisäämiseen. Yhteisöllisen oppilashuoltoryhmän tehtävänä on myös pyrkiä kehittämään ennaltaehkäiseviä interventioita koulun tarpeisiin. Lukuvuoden alkaessa esimerkiksi suunnitellaan välituntitoiminta turvalliseksi ja oppilaiden sosiaalisia taitoja edistäväksi.

Opiskeluhooltosuunnitelman toteuttaminen, seuranta ja laadunarviointi

Opiskeluhooltosuunnitelmia (esi- perus- ja lukiokoulutuksen suunnitelmat) arvioidaan vuosittain opiskeluhoollon ohjausryhmässä. Opiskeluhoollon ohjausryhmä vastaa oppilashuollon yleisestä suunnittelusta, kehittämisestä, ohjauksesta ja arvioinnista. Palaute yksiköistä kerätään vuosittain ja käsitellään ohjausryhmässä. Yksikkökohtaisen oppilashuoltosuunnitelman suunnittelusta, kehittämisestä, ohjauksesta ja arvioinnista vastaa yksikkökohtainen oppilashuoltoryhmä.

Koulun toimintasuunnitelmassa kuvataan opiskeluhooltohooltosuunnitelman arviointi. Rehtori (tai vararehtori, mikäli hän vastaa yhteisöllisestä opiskeluhoollosta) vastaa koulukohtaisen opiskeluhooltosuunnitelman toteutumisen arvioinnista. Arvioinnin tulosten perusteella opiskeluhoollon toimintatapoja kehitetään tarvittaessa. Rehtori raportoi opiskeluhoollon toiminnan arvioinnista lukuvuoden päättyessä koulun toimintasuunnitelman raportoinnin yhteydessä. Rehtori ottaa arvioinnissaan huomioon opiskeluhooltohenkilöstön, koulun henkilöstön, huoltajien ja oppilaiden / opiskelijoiden mielipiteet.

Vuosittain suoritetaan yhteisöllisen opiskeluhoollon arviointi.

Koulun terveydellisten olojen tarkastukset

Koulun terveydellisten olojen tarkastuksissa noudatetaan THL:n antamaa ohjeistusta oppaassa: "Terveellinen, turvallinen ja hyvinvoiva oppilaitos". Tarkastuksissa noudatetaan myös Salon kaupungin toimintaohjetta.

5.7 Nuorisopalvelut

Nuorisotyö ja -politiikka kuuluvat kunnan tehtäviin. Salon nuorisopalvelut vastaavat paikallisesti nuorisolain toteuttamisesta ja nuorisotyön kehittämisestä. Tavoitteena on:

- Edistää nuorten osallisuutta ja vaikuttamismahdollisuuksia sekä kykyä ja edellytyksiä toimia yhteiskunnassa
- Tukea nuorten kasvua, itsenäistymistä, yhteisöllisyyttä sekä niihin liittyvää tietojen ja taitojen oppimista
- Tukea nuorten harrastamista ja toimintaa kansalaisyhteiskunnassa
- Edistää nuorten yhdenvertaisuutta ja tasa-arvoa sekä oikeuksien toteutumista
- Parantaa nuorten kasvu- ja elinoloja

Nuorisopalvelujen avointen palvelujen tarkoituksena on rakentaa mahdollisuuksia mielekkääseen vapaa-aikaan. Toimintaympäristöinä ovat mm. nuorisotilat, tapahtumat, oppilaitokset ja leirit.

Erityisnuorisotyön tavoitteena on tukea nuorten yhteisöllisyyttä ja yksilöllistä kasvua auttamalla häntä omien voimavarojen tunnistamisessa, mielenterveyden edistämisessä, oman identiteetin vahvistamisessa sekä elämänhallinnan taitojen ja kansalaisvalmiuksien kehittämisessä.

Etsivän työn ensisijaisena tehtävänä on auttaa alle 29-vuotiaita nuoria, jotka ovat koulutuksen tai työmarkkinoiden ulkopuolella tai jotka tarvitsevat tukea saavuttaakseen tarvitsemansa palvelut.

Nuorten työpajatoiminnan tavoitteena on ehkäistä nuorta syrjäytymästä yhteiskunnasta, edistää nuoren elämänhallintaan liittyviä asioita, ohjata häntä koulutukseen ja auttaa häntä löytämään polkuja työelämään tai tarvitsemiinsa palveluihin. Nuorisopalvelut koordinoivat nuorten kesätyöllistämistä kaupungin palvelukseen sekä nuorten kesätyöseteliprosessia.

Nuorisopalvelut tiedottavat ajankohtaisesta toiminnastaan mm. nettisivujen kautta: <http://nuortensalo.fi/>

5.8 Vapaa-aikapalvelut

Vapaa-aikapalvelut tuottavat lapsille, nuorille ja perheille hyvinvointia edistäviä sekä aktivoivia palveluita, jotka ennaltaehkäisevät esim. syrjäytymistä tai fyysisen - ja mielenterveyden ongelmia. Tavoitteena on kannustaa kuntalaisia jo pienestä pitäen aktiiviseen elämäntapaan sekä oman hyvinvoinnin tukemiseen. Palveluiden kehittämisessä kiinnitetään huomiota erityisesti matalan kynnyksen palveluiden lisäämiseen sekä yhteistyön ja tiedonkulun kehittämiseen. Vapaa-aikapalvelut tuottavat myös kaupunkilaisille yhteisöllistä tekemistä ja kokemuksia, jotka vahvistavat lasten ja nuorten osallisuutta sekä tukevat esimerkiksi maahanmuuttajalasten, -nuorten ja -perheiden kotoutumista.

Yleiset kulttuuripalvelut

Kaupungin kulttuuripalveluiden tehtävänä on mm. edistää kulttuurin ja taiteen yhdenvertaista saatavuutta ja monipuolista käyttöä, edistää kulttuurin ja taiteen harrastamista sekä niihin liittyvää kansalaistoimintaa, tarjota mahdollisuuksia kulttuurin ja taiteen eri muotojen ja alojen tavoitteelliseen taide- ja kulttuurikasvatukseen, edistää kulttuuriperinnön ylläpitämistä ja käyttöä sekä paikallista identiteettiä tukevaa ja kehittävää toimintaa, edistää kulttuuria ja taidetta osana asukkaiden hyvinvointia ja terveyttä, osallisuutta ja yhteisöllisyyttä sekä paikallista ja alueellista elinvoimaa (Laki kuntien kulttuuritoiminnasta 166/2019 §3)

Yleisissä kulttuuripalveluissa työskentelee kaksi kulttuurituottajaa, joista toisen vastuualueena on lasten ja nuorten kulttuuripalvelut. Työskentely pohjautuu laajaan yhteistyöhön niin toimialan ja kaupunkiorganisaation sisällä kuin vapaan kentän toimijoiden kanssa. Varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen kanssa yhteistyössä luotava kulttuurikasvatussuunnitelma tuo lukuvuodesta 2021-22 lähtien taide- ja kulttuurikasvatuksen jokaisen salolaisen lapsen ja nuorten ulottuville tasapuolisesti osana koulunkäyntiä.

Palveluista tiedottamista lisäämällä ja suoraan kohderyhmälle suuntaamalla saadaan lapsille ja nuorille suunnattu kulttuuritarjonta sekä harrastusmahdollisuudet paremmin esiin. Lastenkulttuurin maaliskuun kaltaiset yhteismarkkinointikampanjat tuovat lastenkulttuuritoimijoita paremmin kohderyhmän tietoisuuteen. Kulttuuritila Näkkäriin tuotetaan säännöllistä lastenkulttuuritarjontaa ja matalan kynnyksen ulkoilmatapahtumia sekä omatoimipolkuja toteutetaan yhteistyössä esimerkiksi paikallisten taiteilijoiden ja liikuntapalveluiden kanssa. Pienimpien lasten ja vauva- sekä taaperoperheiden kulttuuripalveluja sekä kulttuuriharrastusten saavutettavuutta kehitetään yhteistyössä esimerkiksi kansalaisopiston, musiikkiopiston, kirjaston, avoimen päiväkodin sekä neuvoloiden kanssa. Myös liikuntapalveluiden kanssa tehdään aktiivisesti yhteistyötä, jotta lapsille ja perheille suunnatut vapaa-ajan palvelut tulisivat entistä paremmin kohderyhmän tietoon.

Museopalvelut

Museoiden yleisenä toiminta-ajatuksena on kerätä ja vaalia yhteiskunnassa taide- ja kulttuuriperintöä, ja tuoda sitä esille yleisölle omassa toiminnassaan esimerkiksi näyttelyinä, tapahtumina tai julkaisuina. Hyvinvointivaikutukset tulevat näkyviin sekä elämyksen kautta virkistävinä kokemuksina, että oppimisen kautta. Koko yhteisölle tarjotaan myös mahdollisuus kokea jotain samaa. Salon museopalveluiden toiminnot ovat suunnattu pääosin kaikenikäisille. Lapsilla ja nuorilla (alle 18v.) on maksuton sisäänpääsy kaikkiin Salon museoihin.

Museot toimivat oppimisympäristöinä. Ne kasvattavat ymmärrystä omista juurista ja jakavat tietoa menneestä, olevasta ja tulevasta. Monet näyttelyt voi ottaa osaksi esim. historian, kuvataiteen, biologian tai kielten opetusta ja museoissa Salon kaupungin päiväkot- ja peruskouluryhmille maksutta tarjottavat opastukset avaavat näyttelyiden teemoja. Museoiden luomat opetus- ja sekä muut syventävät materiaalit ovat saatavilla myös verkossa historiallisen museon ja taidemuseon kotisivuilla. Taidemuseon sivuilta löytyy myös linkit verkossa oleviin kahteen karttapohjaiseen kävelykierrokseen, joissa reitillä saa tietoa Salon keskusta-alueen julkisista veistoksista tai kaupungin arkkitehtuurista. Museokäynnit lähimuseossa, taidemuseossa sekä elektroniikkamuseossa tulevat myös osaksi 2021 syksyllä käynnistytävää kulttuurikasvatussuunnitelmaa.

Taidemuseo Veturitallin laajennusremontin yhteydessä valmistunut pieni työpajatila luo mahdollisuuden näyttelyihin liittyvien työpajojen ja pienimuotoisten esitysten tai tapahtumien järjestämiseen museossa. Elektroniikkamuseo tarjoaa koulujen loma-aikoina

pajatoimintaa ja Perniön museon sekä Meritalon museon lapsille ja nuorille suunnattua sekä ylisukupolvista toimintaa kehitetään yhteistyössä yleisten kulttuuripalveluiden kanssa. Meritalon museon puutarhan koulukasvimaata hoidetaan yhdessä opetuspalveluiden yksiköiden kanssa. Haasteita museopalveluiden lasten ja nuorten toiminnan tuottamiseen tuo resurssien vähyys ja pedagogisen henkilöstön puute.

Kaupungin omistaman taidekokoelman ja talletuksina saatujen taideteoskokoelmien sijoitukset kaupungin eri tiloihin, kuten esim. päiväkoteihin ja kouluihin, ovat merkittävä osa ihmisen toimintaympäristön viihtyvyyden lisäämistä. Museopalvelut pyrkii edistämään uudisrakennuskohteiden prosenttitaidehankintoja mm. uusien koulujen tiloihin. Taide kuuluu kaikille, ikään, asuinpaikkaan ja tuloluokkaan katsomatta. Julkinen taide on kenen tahansa saavutettavissa ilman pääsymaksuja ja aukioloaikoja. Koulun tai päiväkodin yhteyteen hankitulla taiteella on myös erityinen merkitys osana koulussa toteutettavaa opetussuunnitelmaa: kuvataide tarjoaa yhden näkökulman ja työkalun lisää osaksi ilmiöoppimisen kokonaisuutta. Samalla tiloihin sopiva taide tuo uuteen ympäristöön väriä ja lisää viihtyvyyttä.

Kirjastopalvelut

Kirjasto tukee lasten, nuorten ja lapsiperheiden vuorovaikutus- ja tunnetaitoja lukuharrastukseen kannustamisen kautta.

Hyvä lukutaito on omiaan edistämään oppimista, osaamista ja työllistymistä ja on tutkitusti tehokas keino ehkäistä syrjäytymistä. Yleisten kirjastojen yksi keskeisistä lakisääteisistä tehtävistä onkin kirjallisuusharrastuksen, lukemiskulttuurin ja monipuolisen lukutaidon edistäminen.

Salon kaupunginkirjasto on laatinut koulujen kanssa yhteistyöohjelman, jossa määritellään kuhunkin luokka-asteeseen kuuluvat toimet, jotka edistävät kirjaston käyttöä ja lukuharrastusta. Sekä koulun ja kirjaston yhteistyöohjelma että kirjaston varhaiskasvatukselle tarjoamat palvelut (satuhetket ja eskarikäynnit) tulevat olemaan osa kulttuurikasvatussuunnitelmaa.

Kirjasto on mukana Kirjastokorppi-verkostossa, jonka kautta on luotu neuvolassa jaettavat kirjakassit sekä lukukassit varhaisen perhetyön käyttöön.

Vuonna 2021 Lukeva Salo -hanke kehittää erityisesti nuorille suunnattuja kirjastopalveluita yhteistyössä koulujen kanssa. Hankkeessa on todettu, että nuorten osalta kirjastotyötä tulee kehittää enemmänkin ja on myös todettu tarve nuorten kirjastotyöhön erikoistuneelle kirjastonhoitajalle.

Kirjastoissa järjestetään satuhetkiä yhteistyössä mm. avoimen päiväkodin kanssa. Kesäisin kirjastot tarjoavat lapsille ja nuorille kesälukukampanjan. Lisäksi kirjastoissa järjestetään ympäri vuotta erilaisia kirjallisuuteen liittyviä tapahtumia eri ikäisille lapsille, mm. Harry Potter -tapahtumat. Suunnitteilla on myös säännöllisen vauvalorutuokiotoiminnan aloittaminen pääkirjastossa.

Monipuolisella lastenkirjallisuusaineistolla ja koko kaupungin kattavalla lähikirjasto- ja kirjastoautoverkostolla on merkittävä vaikutus lasten ja nuorten kirjastopalveluiden saavutettavuuteen sekä koulujen kirjallisuuskasvatukseen pinta-alaltaan laajassa kaupungissa. Salon kirjastot kuuluvat Vaski-kirjastoihin, varsinaissuomalaisten kirjastojen yhteenliittymään. Yhteinen verkkokirjasto, varaukset ja aineiston kuljetuspalvelu edistävät kirjastoaineiston saatavuutta koko alueella.

Kansalaisopisto

Salon kansalaisopisto osallistuu lasten ja nuorten osallisuuden ja yhteisöllisyyden vahvistamiseen sekä kasvun tukemiseen uuden oppimisen ja ilmaisun keinoin. Ylisukupolvinen ja perheille suunnattu toiminta rikastuttaa läheisten ja isovanhempien kanssa vietettyä aikaa ja lujittaa perheen sisäisiä suhteita. Maahanmuuttajataustaisten lasten ja perheiden osallisuuteen ja yhteiskuntaan integroitumiseen kansalaisopistolla on useita väyliä.

Taiteen perusopetusta lapsille ja nuorille annetaan kuvataiteen, käsityön, teatterin ja sirkustaiteen aloilla. Opetus perustuu opetussuunnitelmaan <https://peda.net/salonkansalaisopisto/taiteen-perusopetus/opetussuunnitelma>, jossa taide ymmärretään mahdollisuutena jakaa ja avata kokemuksia sekä vaikuttaa. Oppilaalla on aktiivinen rooli opiskelussa ja oppimisessa. Lähtökohtana on tutkiva oppiminen ja toiminnallinen lähestymistapa opittaviin asioihin. Opiskelussa keskeistä on taiteen tekemisen ilo, halu ja uskallus. Opetuksen tarkoitus on kannustaa lasta ja nuorta luovaan työskentelyyn ja innostaa häntä ajatustensa ja tunteidensa ilmaisemiseen. Positiiviset kokemukset taiteesta ja tekemisestä kasvattavat lapsen ja nuoren itsetuntoa, taitoa ja ymmärrystä maailmasta. Pitkäjänteinen toiminta ryhmässä tukee vuorovaikutuksellisuutta ja yhteisöllisyyttä sekä vähentää yksinäisyyttä.

Kolmivuotinen Mitä tääl tapahtuu?! –hanke vahvisti taiteen perusopetuksen monitaiteista opetusta ja toi kaikkiaan 63 taidepajaa Salon koulujen ja esikoulujen oppilaille. Opetus- ja kulttuuriministeriön rahoittamassa hankkeessa lapset ohjasivat kehittämistyötä ja opetuksen sisältöjä ja järjestelyjä uudistettiin. Samassa hengessä on kirjattu tulevien vuosien opetussuunnitelma Kuvataidekoululle, Käsityökoululle, Teatterikoululle ja Sirkuskoululle.

<https://peda.net/salonkansalaisopisto/taiteen-perusopetus/taidepaja>

Perheiden yhteisen tekemisen mahdollistamiseksi on perheille suunnattua ja ylisukupolvista toimintaa lisätty. Esimerkiksi luontoon, kuvataiteeseen, musiikkiin ja sirkukseen liittyvät kurssit, joihin lapsi osallistuu perheensä tai isovanhempiensa kanssa, lisäävät suosiotaan. Tarve strukturoidulle yhteiselle toiminnalle on kasvanut ja siihen pyritään vastaamaan.

Maahanmuuttajaperheiden kotoutumiseen kansalaisopisto osallistuu erilaisin hankkein, joissa aktivoidaan nuoria sekä perheitä tai äitejä lapsineen kieli- ja kulttuurikoulutuksen pariin sekä kohtaamisiin kantaväestön kanssa. Kansalaisopiston aikuisten perusopetuksen sekä vastaanottokeskuksessa annettavan kielikoulutuksen ansiosta perheiden äidit ja lapset ovat hyvin saavutettavissa erilaisiin hankkeisiin. Vuonna 2021 on käynnissä Nuorisotakuu-hanke, johon voivat osallistua työttömät alle 29-vuotiaat nuoret. Osallistujat saavat opiskella 20 tuntia viikossa Kansalaisopistossa vähintään 15 viikon ajan. Opinnot räätälöidään osallistujien toiveiden ja tarpeiden mukaisiksi.

Liikuntapalvelut

Kaupungin liikuntapalveluiden tehtävänä on mm. edistää lasten ja nuorten sekä lapsiperheiden aktiivista vapaa-aikaa tarjoamalla monipuolisia liikunnan ja liikkumisen mahdollisuuksia. Liikkumisella tuetaan lapsen ja nuorten fyysistä kasvua ja kehitystä. Liikuntaryhmissä harjoitellaan motoristen taitojen lisäksi sosiaalisia taitoja. Toiminnassa ja tarjonnassa pyritään mahdollistamaan tasavertainen saavutettavuus ja mahdollisuus osallistua kunnan järjestämään toimintaan. Tavoitteena on, että lapsiperheet löytävät monipuolisesti matalankynnyksen palvelut arjessaan tulotasoon katsomatta.

Liikuntapalvelut toimivat yhteistyössä laajasti kaupunkiorganisaation sisällä, sekä kolmannen sektorin toimijoiden kanssa. Pienten lasten peuhut, joita on toteutettu yhteistyössä MLL:n kanssa useiden vuosien ajan, aktivoivat perheitä liikkumaan yhdessä. Liikkuva koulu puolestaan on osa liikuntapalveluiden kouluikäisten lasten ja nuorten liikunnan ja liikkumisen edistämistä ja kehittämistyötä. Uusimpana kaupungin sisäisenä yhteistyönä sosiaalipalveluiden kanssa pilotoimme lasten liikuntaneuvontaryhmän, jonka tarkoituksena on tukea lapsen fyysistä ja sosiaalista kehitystä. Pilotti osoitti, että tämältyyppiselle toiminnalle on suuri tarve ja toimintaa on tarkoitus laajentaa syksyllä 2021.

5.9 Sosiaalipalveluiden perheiden palvelut

Perheiden palveluihin kuuluvat sosiaalihuoltolain sekä lastensuojelulain perusteella järjestettävät kokonaisuudet. Perheiden palveluissa toimii kuusi tiimiä / yksikköä, joiden tarkoituksena on arvioida lapsiperheiden palveluiden tarvetta sekä järjestää heille heidän tarvitsemansa palvelut. Tavoitteena on lisäksi, että tiimierottelusta huolimatta järjestettävät palvelut muodostaisivat asiakkaille saumattoman ja oikea-aikaisen palvelukokonaisuuden. Perheiden palveluihin kuuluvat kasvatus- ja perheneuvola, palvelutarpeen arviointi, palveluohjaus ja virka-ajan päivystystiimi Sointu, perheteiimi, lastensuojelun avohuolto, lastensuojelun sijais- ja jälkihuolto sekä perhekuntoutuskeskus Paavola.

Perheiden palveluissa toteuttava työ tavoitteena lasten, nuorten ja perheiden hyvinvoinnin tukeminen, asiakkaiden omaehtoisen arjessa suoriutumisen edistäminen sekä pitkäaikaisen palvelutarpeen ehkäiseminen. Tarjottavat palvelut ovat monipuolisia ja työskentelyn orientaatio ja toteutustapa asiakkaiden osallisuutta lisääviä. Lisäksi perheiden palveluiden lähes kaikissa tiimeissä ja yksiköissä asiakaskunnan tarpeiden perusteella toteutettava ryhmätoiminta tukee osaltaan yhteisöllisyyden tunteen lisääntymistä ja asiakkaiden vaikutusmahdollisuuksia. Lasten osallistamista palveluiden kehittämiseen mahdollistaa mm. Pesäpuu ry:n luoma ja Salossa jatkokehitetty Salapoliisi Mäyrä -toiminta, jota toteutetaan lastensuojelussa.

Perheiden palveluissa perheteiimissä ja lastensuojelussa on käytössä systeminen toimintamalli, jonka tavoitteena on tuoda systeminen ja perheterapeuttinen ajattelu ja välineet työntekijöiden käyttöön sekä lisätä lasten ja perheiden osallisuutta oman asian asiansa käsittelyssä. Lastensuojelussa toimii kaksi perheterapeuttia. Myös muut perheiden palveluiden tiimit on koulutettu systemisen toimintamallin perusteisiin ja käytäntöihin.

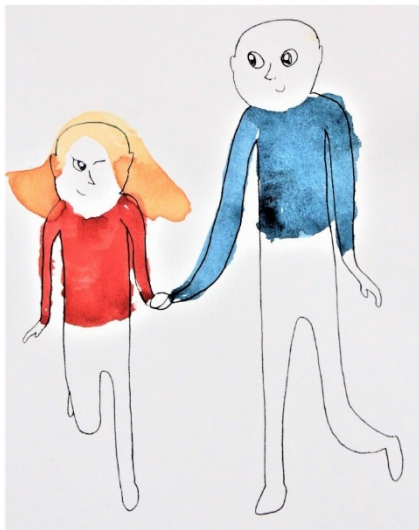
Perheiden palveluissa on kehitetty myös rakenteellisen sosiaalityön käytäntöjä ja toimintamalleja. Asiakasraatityöskentelyä ollaan laajentamassa jälkihuollosta myös muihin tiimeihin, jotta kokemusasiantuntijoilta saatua tietoa on mahdollista hyödyntää paikallisten palveluiden kehittämisessä. Lisäksi kokemusasiantuntijoiden kouluttamiseksi ja hyödyntämiseksi asiakasprosesseissa tehdään hankeyhteistyötä muiden maakunnan toimijoiden kanssa.

Asiakaspalautetta pyritään keräämään säännöllisesti. Saadun palautteen hyödyntäminen palveluiden kehittämisessä vaatii vielä kehittämistä. Perheiden palveluiden sosiaalisen median kanavat tähtäävät psykoedukatiivisen sisällön tuottamiseen ja jakamiseen.

Sointu

Uudet lapsia ja perheitä koskevat sosiaalihuoltolain mukaiset yhteydenotot ja hakemukset sekä lastensuojeluilmoitukset ja ennakolliset lastensuojeluilmoitukset ohjataan ja käsitellään Sointu-tiimissä. Sointu-tiimissä toteutetaan myös em. vireilletulojen perusteella suppea tai laaja-alainen palvelutarpeen arviointi yhteistyössä muiden tarvittavien viranomaisten kanssa. Lapsia koskevat palvelutarpeen arvioinnit käynnistetään viipymättä ja lastensuojeluasiassa osana palvelutarpeen arviointia toteutetaan myös lastensuojelutarpeen selvitys. Palvelutarpeen arviointi voi kestää enintään kolme kuukautta ja sen valmistuttua tukea tarvitsevat asiakkaat ohjautuvat joko peruspalveluihin tai perheiden palveluiden sisällä tarvittavia palveluja järjestävään tiimiin. Laaja-alainen palvelutarpeen arviointi on yksi niistä toimenpiteistä, jolla sosiaalihuollon palveluja on tarkoitus siirtää kohti varhaista tukea ja joillekin perheille palvelutarpeen arviointi voi myös toimia riittävänä apuna perheen tilanteeseen eikä pidempiaikaista asiakkuutta ole tällöin tarpeen aloittaa lainkaan.

Moniammatillinen Ankkuri-tiimi työskentelee Salon poliisiasemalla. Tiimiin kuuluu sosiaalityöntekijä, poliisi sekä psykiatrinen sairaanhoitaja. Yhteistyön ansiosta asiakkaat saavat kokonaisvaltaista ja pikaista tukea yhdestä toimipisteestä. Ankkuri-toiminnan tarkoituksena on varhainen puuttuminen alaikäisten rikolliseen käyttäytymiseen, nuoren asiakkaan kokonaisvaltaisen elämäntilanteen ja avun tarpeen selvittäminen sekä nuoren ja perheen kanssa työskentely sekä sisäisen turvallisuuden lisääminen moniammatillisella yhteistyöllä. Lisäksi Ankkuri-tiimi on kehittänyt lähisuhde- ja perheväkivaltaan liittyviä työskentelymalleja Salossa.

Kasvatus- ja perheneuvola

Kasvatus- ja perheneuvonta on matalan kynnyksen kohdennettua palvelua, jonne tullaan ajanvarauksen ja sähköisen yhteydenoton kautta tai yhteistyötahojen ohjaamana. Asiakkuus perheneuvolassa perustuu vapaaehtoisuuteen, avoimuuteen ja luottamuksellisuuteen. Sosiaalihuoltolaki (1301/2014)26§ määrittää kunnan tarjoamat kasvatus- ja perheneuvonnan palvelut, jotka on suunnattu salolaisille 0-16-vuotiaille lapsille ja heidän perheilleen. Kasvatus- ja perheneuvontaan sisältyy myös yhteistyö ja asiantuntija-avun antaminen muille lasten ja perheiden kanssa työskenteleville tahoille.

Perheneuvonnan tavoitteena on vanhemmuuden, perheen vuorovaikutuksen sekä lapsen yksilöllisen kasvun ja myönteisen kehityksen tukeminen. Perhekeskeisen työskentelyn tavoitteena on perheen voimavarojen löytäminen, jossa kaikkien perheenjäsenten näkemykset huomioidaan.

Kahden kartoitusajan jälkeen sovitaan jatkotyöskentelystä ja työskentelyn tavoitteista yhdessä perheen kanssa. Käyntijakso räätälöidään lapsen ja perheen tarpeisiin sopivaksi. Tapaamiset voivat olla lapsen yksilökäyntejä, vanhempien käyntejä tai perhetapaamisia erilaisissa kokoonpanoissa. Työskentelyn aikana kartoitetaan lapsen ja perheen tilannetta ja pohditaan keinoja, jotka voivat auttaa perhettä.

Kasvatus- ja perheneuvontaa toteutetaan moniammatillisesti sosiaalityön, psykologian ja konsultoivan lastenpsykiatriin yhteistyönä sekä tarpeen mukaan muiden asiantuntijoiden kanssa. Kasvatus- ja perheneuvolassa työskennellään useilla rajapinnoilla peruspalveluista erikoissairaanhoidon.

Perhetiimi

Lapsiperheille sosiaalihuoltolain mukaisia palveluita myöntää ja koordinoi perheiden palveluissa perhetiimi. Lasten, nuorten ja heidän perheiden tarvitsemat tukimuodot määritellään asiakkaille yksilöllisesti sosiaalihuoltolain mukaisessa palvelusuunnitelmassa. Tukipalvelut voivat sisältää ehkäisevien palveluiden ja peruspalveluihin kuuluvien tukien lisäksi myös sosiaalihuoltolaissa määritettyjä tukitoimia. Näitä ovat perhetyö, sosiaalityö ja sosiaaliohjaus ja muut tarvittavat sosiaalipalvelut, kuten tukihenkilö- ja tukiperhetoiminta. Perhetyötä sekä tukisuhdetoimintaa myönnetään Salossa vain erityistä tukea tarvitseville lapsille¹ ja heidän perheilleen. Lisäksi perhetiimi vastaa ehkäisevän ja täydentävän toimeentulotuen myöntämisestä lapsiperheille.

Lastensuojelu

Mikäli sosiaalihuoltolain mukaiset tukitoimet todetaan riittämättömiksi, tai lapsi, nuori tai perhe ei ole ota tarjottuja palveluita vastaan, ja lapsen kasvuolosuhteet vaarantavat tai eivät turvaa lapsen terveyttä tai kehitystä, tai lapsi itse käyttäytymisellään vaarantaa terveyttään ja kehitystään, siirretään lapsen tai nuoren asiakkuus lastensuojeluun. Asiakkuus voi siirtyä lastensuojeluun myös suoraan palvelutarpeen arvioinnin jälkeen.

Lastensuojelun asiakkuus alkaa palvelutarpeen arvioinnin lisäksi myös silloin, kun lastensuojeluasian vireille tulon johdosta ryhdytään kiireellisiin toimiin lapsen terveyden ja kehityksen turvaamiseksi tai kun lapselle tai hänen perheelleen muutoin annetaan lastensuojelulaissa tarkoitettuja palveluja ennen palvelutarpeen arvioinnin valmistumista. Lastensuojelussa voidaan edellä mainittujen sosiaalihuoltolain mukaan myönnettävien palveluiden lisäksi myöntää tukitoimia mm. tehostettua perhetyötä, tukea lapsen ja perheen ongelmatilanteen selvittämiseen, perhekuntoutusta, lapsen taloudellista ja muuta tukemista koulunkäynnissä, ammatin ja asunnon hankinnassa, työhön sijoittumisessa, harrastuksissa, läheisten ihmissuhteiden ylläpitämisessä sekä muiden henkilökohtaisten tarpeiden tyydyttämisessä sekä muita lasta ja perhettä tukevia palveluja ja tukitoimia. Palveluista ja tukitoimista päättää sosiaalityöntekijä.

Avohuollossa systeemistä lastensuojelun mallia toteutetaan pientiiimityöskentelynä. Toimintamallia on jatkokehitetty vuosien 2019-2020 aikana vastaamaan entistä paremmin Salon toimintaympäristöön sekä asiakastarpeeseen. Salon lastensuojelun avohuollon systeemisen lastensuojelun malli: Heijastin –tekee perheen näkyväksi, kuvastaa avohuollon työskentelyotetta, reflektiivisyyttä sekä tiimikokousten rakennetta. Tiimikokoukset (Heijastimet) tähtäävät siihen, että asiakkaan osallisuus lastensuojeluprosessissa lisääntyy, kun asiakas on työntekijöiden kanssa yhdessä pohtimassa omaa tilannettaan. Toimintamallin toteuttamisen haasteena on lastensuojelun asiakasmäärän kasvu sekä sosiaalityöntekijöiden rekrytoinnin vaikeudet.

Perhekuntoutuskeskus Paavolan voidaan sijoittaa kiireellisessä sijoitustilanteessa olevia lapsia tai nuoria, tai lyhytaikaisena avohuollon tukitoimena tarjota laitoshuoltopaikkaa. Osastolla on yhteensä seitsemän paikkaa. Paavolassa sijaitsee myös kahden perheen yhtä aikaisen laitosperekuntoutuksen mahdollistava perhekuntoutusyksikkö ja yksi itsenäistyvän nuoren asunto.

¹ erityistä tukea tarvitsevalle henkilölle ja asiakkaalla tarkoitetaan henkilöä, jolla on erityisiä vaikeuksia hakea ja saada tarvitsemiaan sosiaali- ja terveyspalveluja kognitiivisen tai psyykkisen vamman tai sairauden, päihteiden ongelmakäytön, usean yhtäaikaisten tuen tarpeen tai muun vastaavan syyn vuoksi.

Sijais- ja jälkihuollon tukitoimet koostuvat perhe- ja laitoshoidon sekä jälkihuollon palveluista. Jälkihuollon palvelut vastaavat sisällöltään avohuollon tukimuotoja. Salon kaupungissa perhehoidon osuus sijoitettujen lasten kohdalla on ollut kasvava. Tällä hetkellä sijoitetuista lapsista lähes 70 % on sijoitettuna perhehoitoon. Perhehoidon alkuvaiheen tuen kokonaisuus on systeemisyteen perustuva työskentelyprosessi, jossa huomioidaan kaikki sijoituksen osapuolet.

Sijais- ja jälkihuollon tehtäviin kuuluu myös keskeisesti sijaishuollon valvonta, jonka tavoitteena on varmistaa lasten oikeuksien toteutuminen sekä sijaishuoltopaikkojen laadukas työ.

Suunnitelmakauden tärkeitä tavoitteita lastensuojelun kannalta on, että tuen tarpeessa olevia lapsia ja nuoria sekä heidän perheitään voitaisiin auttaa oikea-aikaisesti ja entistä varhaisemmassa vaiheessa, jolloin tarve lastensuojelun toimenpiteille vähenisi.

6. MONIAMMATILLINEN YHTEISTYÖ

Salon kaupungissa on tehty pitkään yhteistyötä erilaisten yhdistysten kanssa. Salolainen yhdistystoiminta on erittäin vilkasta. Sen lisäksi että yhdistykset mahdollistavat monipuolista harrastus-, virkistys- ja muuta toimintaa, ne täydentävät kaupungin palvelutoimintaa. Kaupunki tukee yhdistyksiä avustuksin ja tarjoaa tiloja kokoontumisia varten. Lisäksi käytetään ostopalvelusopimuksia täydentämään kaupungin omaa toimintaa esim. Mun Juttu- harrastustoiminnan osalta.

Mannerheimin Lastensuojeluliiton Varsinais-Suomen piirin, Salon MLL:n paikallisyhdistysten ja Salon kaupungin yhteistyö on vakiintunutta. Yhteistyötapaamiset MLL:n ja kaupungin toimijoiden välillä kokoontuvat säännöllisesti. MLL:n paikallisyhdistysten rooli on erityisesti vanhempien vertaistuen antaja ja lasten harrastustoiminnan mahdollistaja. MLL:n V-S piirin rooli on lisätä yhdistysten välistä ja kaupungin kanssa tehtävää yhteistyötä. Kaupunki tulee toimintaa taloudellisesti ja tarjoamalla esim. liikuntatiloja MLL:n toiminnan käyttöön.

Salon ja Kemiönsaaren lastenkulttuuritoimijoilla on Lastenkulttuurin Tilkkutäkki -niminen verkosto, jota koordinoidaan Salon ja Kemiönsaaren kulttuuripalvelujen yhteistyönä. Vuosittain järjestetään verkostokokouksia sekä kampanjoita, joiden pyritään aktivoimaan verkoston toimintaa ja lujittamaan yhteistyötä. Verkosto on syntynyt Salon kansalaisopiston, Kemiönsaaren kulttuuripalveluiden ja Aurinkoinen tulevaisuus ry:n yhteistyöstä. Verkosto on avoin ja uudet toimijat voivat ilmoittautua mukaan. Verkostolla on nettisivusto www.lastentilkkutakki.fi.

Salossa toimii sekä liikuntayhdistysten ja kaupungin yhteistyöelin Seuraparlamentti että kulttuuriyhdistysten ja kaupungin yhteistyöelin Kulttuurikumppanit. Näiden kaupungin ja yhdistysten välisten yhteistyöelinten tavoitteena on vahvistaa kaupungin ja yhdistysten välistä yhteistyötä sekä yhdistysten keskinäistä yhteistyötä.

Seurakunnan ja kaupungin välinen yhteistyö lasten hyväksi näkyy selkeästi eri toiminnoissa. Salon Ev. Lut. seurakunta tarjoaa palveluksiaan kouluille koulukohtaisesti sovittavin muodoin. Yleisimpiä yhteistyömuotoja ovat siirtymäkausien ryhmäyttämiset (7. luokat, Ammattiopisto ja lukio), eri teemoihin liittyvät luokkavierailut ylä- ja alakouluissa, leirikoulut ja retket. Kouluille ja oppilaitoksille pyritään nimeämään omat "nimikkopapit" esim. katastrofien ja vaikeiden tilanteiden varalle. Lisäksi yhteistyötä tehdään mm. katsomuskasvatuksen kautta päivähoidon ja koululaisten iltapäivätoiminnan kanssa. Myös nukketeatteri Saara vierailee välillä alakouluissa. Deep talk- yhteisen kielen oppimisen menetelmä- palvelee kouluyhteistyötä mahdollisuuksien mukaan.

Salon kaupunki tarjoaa myös muille lasten, nuorten ja perheiden kanssa toimiville yhdistyksille kokoontumistiloja avoimen päiväkodin tiloista ilta-aikaisiin kokoontumistarpeisiin.

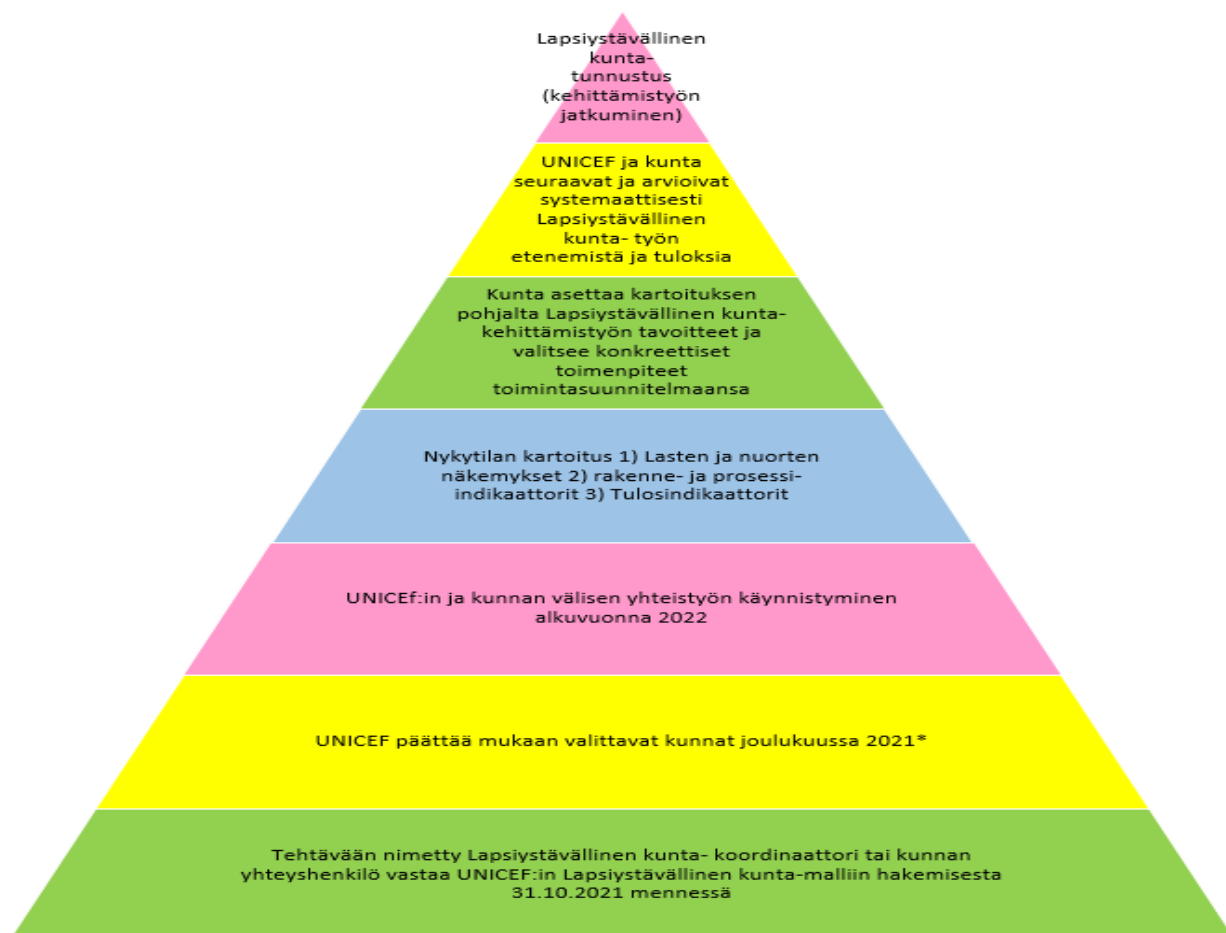
Kaupunki on koordinoanut yhdessä seurakunnan, yhdistysten, liikuntaseurojen sekä yrittäjien kanssa yhteistä Joulu Salon lapsille -lahjakeräystä. Keräyksen on jaettu vuosittain jouluavustuksia vähävaraisille lapsiperheille.

Salon kaupungin eri toiminnoissa kokoontuu useita eri viranomaistahoja yhteen kokoavia verkostoja. Tavoitteena on pitää hallintorajojen yli tapahtuva yhteistyö luontevana ja yhteistyökumppanit ajan tasalla yhteisistä asioista. Kokoontumisia pidetään esim. kasvatusta ja perheneuvolan, lasten ja nuorten psykiatrian, lastensuojelun ja poliisin kesken.

Lastensuojelulain (417/2007) 14 §:n mukaan kunnan tai useamman kunnan yhdessä on huolehdittava siitä, että lapsen asioista vastaavalla sosiaalityöntekijällä on käytettävissään lapsen kasvun ja kehityksen, terveydenhuollon, oikeudellista tai muuta lastensuojelutyössä tarvittavaa asiantuntemusta. Lisäksi asiantuntijaryhmä antaa lausuntoja lastensuojelua koskevan päätöksenteon tueksi. Eri yhteistyötahojen asiantuntijoista koostuva asiantuntijaryhmä kokoontuu Salossa tarvittaessa.

7. SUUNNITELMASSA ASETETUT YHTEISET TAVOITTEET JA NIIDEN SEURANTA

Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelman tavoitteena on saada Salo mukaan UNICEF:in lapsiystävällinen kunta- malliin ja tämän myötä sitouttaa koko kaupunki aktiiviseen kehittämistyöhön lapsen oikeuksien edistämiseksi. Kehittämistyön tavoitteena on saada suunnitelmakauden aikana Salolle UNICEF:in Lapsiystävällinen kunta- tunnustus.

*Mikäli Saloa ei valita mukaan Lapsiystävällinen kunta- malliin toteutukseen lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelman tavoitteet valmistellaan uudelleen ja tuodaan päätöksentekoon alkuvuonna 2022.

UNICEF:in Lapsiystävällinen kunta-tunnustuksen myöntämisen kriteerit:

- Kunta on toteuttanut kehittämistyössään Lapsiystävällinen kunta-mallin pääperiaatteita
 - Kunta keskittyy kehittämistyössä kaikkein haavoittuvimmassa asemassa oleviin lapsiin ja kunnan suurimpiin lapsenoikeusongelmiin.
 - Kunnan kehittämistyössä toteutuu lasten osallisuus
 - Kehittämistyön tavoitteet ja toimenpiteet ohjaavat koko kuntaa
 - Kunta tavoittelee kehittämistyöllään pitkäkestoisia muutoksia
 - Kunta viestii kehittämistyöstään aktiivisesti
- Kunnan kehittämistyö on edennyt mallin työvaiheiden ja niiden ohjeistusten mukaisesti
- Kunta on saanut valmiiksi Lapsiystävällinen kunta- toimintasuunnitelmassa asettamansa toimenpiteet ja päässyt valtaosaan tavoitteistaan
- Kunta on sitoutunut jatkamaan Lapsiystävällinen kunta- työtä tunnustuksen myöntämisen jälkeen mallin pääperiaatteiden ja työvaiheiden mukaisesti

Lähteet:

Salon kaupunki: Ehkäisevän päihdetyön suunnitelma 2019 <https://salo.fi/wp-content/uploads/2020/06/Ehk%C3%A4isev%C3%A4n-p%C3%A4ihdety%C3%B6n-suunnitelma.pdf> (6.8.2021)

YK:n lapsen oikeuksien sopimus <https://www.unicef.fi/lapsen-oikeudet/sopimus-kokonaisuudessaan/> (6.8.2021)

Unicefin lapsiystävällinen kunta -malli <https://www.unicef.fi/unicef/tyomme-suomessa/lapsiystavallinen-kunta/> (6.8.2021)

Kansallinen lapsistrategia: Komiteamietintö (Valtioneuvoston julkaisuja 2021:8)

Sotkanet <https://sotkanet.fi/sotkanet/fi/index>

Neuvola-asetus (338/2011)

Lastensuojelulaki (417/2007)

Lasten piirroksia ja maalauksia lasten arkielämästä (Kansalaisopiston kuvataidekoulu)

Maankäyttö- ja rakennusasetus (899/1999)

Maankäyttö- ja rakennuslaki (132/1999)

Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki (1287/2013)

Nuorisolaki (1285/2016)

Laki kuntien kulttuuritoiminnasta (166/2019)

Salon kaupunki: Salon hyvinvointikertomus ja -suunnitelma 2019. <https://salo.fi/sosiaali-ja-terveyspalvelut/terveyspalvelut/> (6.8.2021)

Salon kaupunki: Salon kaupungin perusopetuksen oppilashuoltosuunnitelma <https://salo.fi/wp-content/uploads/2020/05/Perusopetuksen-oppilashuoltosuunnitelma.pdf> (9.8.2021)

Salon kaupunki: Salon kaupunkistrategia 2026 https://salo.fi/wp-content/uploads/2020/09/strategia_2026.pdf (6.8.2021)

Salon kaupunki: Yhdenvertaisuussuunnitelma 2020 <https://salo.fi/wp-content/uploads/2020/06/Yhdenvertaisuussuunnitelma.pdf> (6.8.2021)

Salon kaupunki: Kulttuurikasvatussuunnitelma 2021 <https://salo.fi/wp-content/uploads/2021/05/Kulttuurikasvatussuunnitelma-pilotointi-21-22.pdf> (6.8.2021)

Salon kaupunki: Taiteen perusopetuksen suunnitelma?

Sosiaalihuoltolaki (1301/2014)

Terveellinen, turvallinen ja hyvinvoiva oppilaitos.
<https://www.julkari.fi/handle/10024/126936> (6.8.2021)

Terveystieteiden huoltolaki (1326/2010)

Tulevaisuuden sosiaali- ja terveyskeskus 2020 – 2022. Ohjelma- ja hankeopas. STM. 2020. <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-00-4136-6> (6.8.2021)

Salon kaupunki: Varhaiskasvatussuunnitelma 2018 <https://salo.fi/wp-content/uploads/2020/06/HYV%C3%84KSYTTY-Salon-varhaiskasvatussuunnitelma-2019.pdf> (6.8.2021)

Salon kaupunki: Perusopetussuunnitelma 2016 https://salo.fi/wp-content/uploads/2020/09/Perusopetuksen-oppimussuunnitelma-2016-10_2_2020.pdf (6.8.2021)

Salon kaupunki: Salon kaupungin perusopetukseen valmistavan opetuksen opetussuunnitelma 2016 <https://salo.fi/wp-content/uploads/2020/05/Salon-kaupungin-perusopetukseen-valmistavan-opetuksen-opetussuunnitelma-2016.pdf> (6.8.2021)

Salon kaupunki: Lukion opetussuunnitelma 2021 <https://salo.fi/varhaiskasvatus-ja-koulutus/lukiokoulutus/> (6.8.2021)